

NEMZETKÖZIESÍTÜNK

FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK
NEMZETKÖZIESÍTÉSI JÓ GYAKORLATAI

03

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

IMPRESSZUM

FELELŐS KIADÓ: Tordai Péter igazgató
GRAFIKAI TERVEZÉS, TÖRDELÉS: Vilimi Kata
SZERKESZTŐ: Gyórpál Zsuzsanna
KIADJA a Tempus Közalapítvány, 2019.

Az interjúk készítésében közreműködtek:
Földváry Mónika, Harta Viktor, Hutter Marianna, Varga Zsuzsanna

ISBN 978-615-5319-65-5

Minden jog fenntartva.

Tempus Közalapítvány

1077 Budapest, Kéthly Anna tér 1.
Postacím: 1438, Budapest 70., Pf. 508.
Infó: (06 1) 237 1320
telefon: (06 1) 237 1300
fax: (06 1) 239 1329
e-mail: info@tpf.hu
internet: tka.hu, campusmundi.hu

A Tempus Közalapítvány minden pályázataival kapcsolatos információt, pályázati űrlapot, egyéb dokumentumot térítésmentesen bocsát az érdeklődők rendelkezésére, azok kereskedelmi forgalomba nem hozhatók.

A *Campus Mundi – felsőoktatási mobilitási és nemzetköziesítési program* című EFOP-3.4.2-VEKOP-15-2015-00001 azonosító számú projekt a Széchenyi 2020 program keretében, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg, a Tempus Közalapítvány kezelésében.

CAMPUS
MUNDI

campusmundi.hu

TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY

tartalom

4 BEVEZETÉS

4 Innovatív kezdeményezések az otthoni nemzetköziesítésben

Derényi András

6 A digitalizáció megkerülhetetlen a felsőoktatásban

Papírmentes pályázás és Erasmus+ App az ELTE-n

Szontágh Anikó, Eötvös Loránd Tudományegyetem

8 Interkulturális tapasztalat itthon – Virtuális nemzetközi

együttműködés a PPKE és egy spanyol egyetem hallgatói között

Dr. Kóris Rita, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar Nemzetközi és Politikatudományi Intézet

10 Kooperáció a „falon” és azon túl

Amerikai-magyar művészeti együttműködés

Fehér Bori, Moholy-Nagy Művészeti Egyetem

12 Élménypedagógiával a sikeres mobilitásért

Interkulturális tréning jogáshallgatóknak

Szabó Brigitta és László Noémi, Eötvös Loránd Tudományegyetem,

Állam- és Jogtudományi Kar

15 Kiút és motiváció – Nemzetköziesítés a szociális munkás képzésben

Mihály Bulcsú, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Társadalomtudományi Kar

18 Szaknyelv-oktatási együttműködések a BGE-n – Egy nemzetközi

telekollaborációs projekt utóélete

Dr. Pál Ágnes, Budapesti Gazdasági Egyetem, Kereskedelmi, Vendéglátóipari és

Idegenforgalmi Kar, Dr. Réthi Gábor, BGE Pénzügyi és Számviteli Kar

20 Nyelvlecke haladóknak – Spanyol-magyar kurzus a BME-n

Dr. Jámbor Emőke, Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem,

Idegen Nyelvi Központ

22 Támogatás informatikusokra szabva – Diáktanácsadó rendszert

és innovatív vállalkozási ismereteket vezettek be az ELTE-n

Horváth Zoltán, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Informatikai Kar

25 Segítség hallgatóktól hallgatóknak – SAM-buddy program

az Állatorvostudományi Egyetemen

Mándoki Mária, Állatorvostudományi Egyetem

28 Segítségnyújtás helyben – Személyre szabott nemzetközi iroda

Debrecenben

Tóth Eszter, Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Kar

31 A nemzetköziesítés egyik fő mozgatórugója a külföldi diákok fogadása

Dr. Kenyeres János, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Angol-Amerikai Intézet

34 AJÁNLOTT IRODALOM

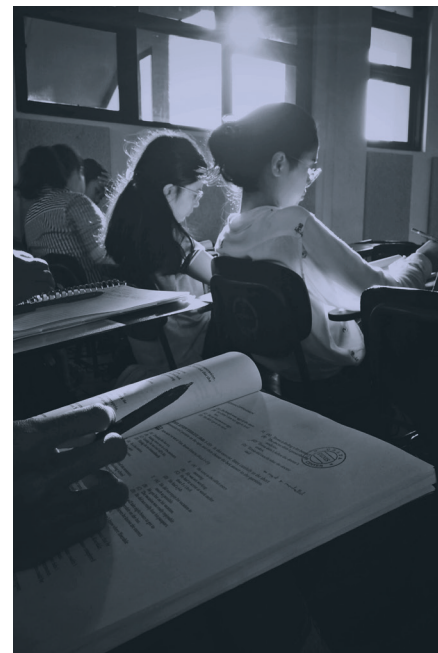
NEMZETKÖZIESÍTÉS ITTHON

bevezetés

INNOVATÍV KEZDEMÉNYEZÉSEK AZ OTTHONI NEMZETKÖZIESÍTÉSBN

A nemzetköziesítés tematikája egyenlőtlenül van jelen az európai felsőoktatásban. Nemcsak azért, mert az európai látens vagy explicit felsőoktatáspolitikai támogató eszközei hol jobban, hol kevésbé intenzíven jelennek meg, és így időnként nagyobb, időnként pedig csekélyebb figyelmet generálnak, hanem amiatt is, mert a felsőoktatási intézmények missziójuk, profiljuk, méretük, elhelyezkedésük és még egy sor más jellemző miatt eltérő mértékben foglalkoznak a működés e dimenziójával. Emellett érzékelhető a divatok hullámozása is, ami összefügg az aktuális támogatások elérhetőségével, illetve a globális térben megnyíló vagy épp bezáruló lehetőségekkel. A legtöbb európai felsőoktatási intézmény igyekszik bekapcsolódni és intenzíven részt venni az olyan csereprogramokban mint az Erasmus+ vagy a CEEPUS.

Sokan szálltak be közös vagy kettős diplomához vezető képzési programok működtetésébe. Jónéhányan igyekeznek kihasználni és előnyükre fordítani az Európán belüli és azon kívüli globális hallgatói mobilitás révén megjelenő, fizetőképes hallgatói keresletet és a kormányzati politikák révén e téren elérhető támogatásokat. Egy időben a határokon átnyúló képzési együttműködések, kreditmegállapodásokon, majd a közelebbi-távolabbi régiókba telepített, kihelyezett képzések indításán, kampuszok nyitására volt a figyelem. Szintén nagy vonzerőt gyakoroltak a főként Közép-Keleten és Afrikában megnyitott kutatási és innovációs társulások, ún. HUB-ok, de ezek csak a legjobb egyetemek számára elérhetők. És ugyancsak érzékelhető szintre került a saját kampuszokon, azaz otthon történő nemzetköziesítés programja.

Sok tényezőtől függ, hogy melyik egyetem hogyan, milyen mértékben akar és képes bekapcsolódni a nemzetköziesítés előbb vázolt nagy cselekvési terébe. Igazán nehéz helyzetben az új alapítású intézmények vannak, hiszen az ismeretlenségből, referenciák nélkül nemzetközi kapcsolatokat építeni sok időt és nagy erőforrást igényel. Egy ilyen helyzetben lévő intézményből, **az újonnan induló Malmői Egyetemről indult az otthoni nemzetköziesítés gondolata**, hogy gyorsan szétterjedjen a felsőoktatásban. A külföldi partnerekkel még nem rendelkező intézmény egyéb megoldásokat keresett, hogy hallgatói számára a külföldi mobilitással járó előnyök egy részét saját falai között biztosíthassa. Külföldi vendégoktatók meghívásán túl a város nemzetközi és interkulturális jellemzőit és lehetőségeit igyekezett kihasználni és integrálni a hallgatók életébe, illetve tanterveit, tananyagait fejlesztette a nemzetközi dimenzió kiemelt figyelembevételével.

Az otthoni nemzetköziesítés (*on-campus internationalisation*) ideája mára úgy foglалható össze, hogy a mobilitásból és így **a külföldi tanulási és „túlélési” tapasztalatokból kimaradó hallgatók számára az anyaintézmény biztosítja a nemzetközi tanulási környezetet, és ezáltal fejleszti hallgatói nemzetközi és interkulturális kompetenciáit.** Ez az elgondolás azért nyer jelentőséget, hogy még a nemzetközi térben jelentősebb aktivitást mutató egyetemeken sem emelkedik a mobilitásban részt

vevő hallgatók aránya 25-30% fölé. Globális léptékben pedig mindössze a hallgatók 3%-ának van külföldi tanulási tapasztalata. Azaz az otthoni nemzetköziesítés valójában az anyaintézmény hallgatóinak túlnyomó része számára kínálja a lehetőséget a későbbi életpályán egyébként előnyt jelentő készségek elsajátítására.

Mindez nemcsak azért érdemel figyelmet, mert olyan alapelvekhez közelít, mint az egyenlő lehetőségek biztosítása minden hallgatónak, vagy a felsőoktatás felelősségvállalása a hallgatók globalizációra felkészítésében; hanem mert olyan, egyre inkább felértékelődő képességek fejlődéséhez járul hozzá mint az idegennyelv-használat, az interkulturális kommunikáció és kapcsolatkezelés, idegen országok, kultúrák, emberek és gondolkodásmódok megismerése. Ezen keresztül mód nyílik az eltérő megközelítések és megoldások iránti érzékenység növelésére, az előítéletek, a félreértések és az etnocentrizmus csökkentésére. A nemzetközi résztvevőkkel történő együttműködés és teammunka megtapasztalása a rugalmasságot, a rezilienciát, a nyitottságot is javítja; ezek pedig olyan képességeket, amelyeket újabban egyre inkább szükségesnek tartanak a munka világában. Mindezekon túl egy nemzetköziesített kampusz hatékonyan segíti a hallgatót a választott szakmaterületén jelen lévő nemzetközi problémavilág és eredmények megismerésében is. **A teljes tanulási környezet nemzetköziesítése révén egy felsőoktatási intézmény globális**

...egy nemzetköziesített kampusz hatékonyan segíti a hallgatót a választott szakmaterületén jelen lévő nemzetközi problémavilág és eredmények megismerésében is.

perspektívát kínálhat hallgatói számára, nemcsak a képzési programokban, az az orientáló tanulási eredményekben, hanem a tananyagokban és az alkalmazott tanítási módszerekben is, így a tanuló-csoportok (tanulási feladatokra is kiterjedő) sokszínűségének biztosítására, virtuális nemzetközi tanulási együttműködések hozzáférhetővé tételére is. E perspektívából a formális tanulási alkalmak és programok mellett felértékelődnek azok a kampuszon vagy azon kívül, a helyi környezetben, közösségben szervezett informális aktivitások, amelyek szintén esélyt kínálnak nemzetközi perspektívák megismerésére.

Számos kihívással találkozhat egy otthoni nemzetköziesítésre vállalkozó intézmény. **Egy kevésbé nemzetközi régióban nehéz szívesen nemzetközivé válni, nem élhet a malmői modellel.** Nem elegendő a külföldi oktatók és hallgatók pusztá jelenlétét biztosítani, a tanulási környezet számos elemét át kell alakítani. Világos nyelvi, nyelvhasználati stratégiát érdemes kidolgozni. Meg kell ismertetni és el kell fogadtatni az ideát az oktatókkal és a munkatársakkal, akik közül nem mindenki tartja ezt fontosnak, arra hivatkozva, hogy a tudomány világa amúgy is nemzetközi. Az otthoni nemzetköziesítés hosszú folyamat, állandó odafigyelést igényel, és sikeréhez el kell érni, hogy az oktatók és az alkalmazottak többsége támogassa azt.

Idehaza sokan tapasztalták már, milyen nehéz a magyar és külföldi hallgatók és okta-

tók integrálása. Ahogy más országokban, úgy itthon is tetten érhető a(z egyelőre elvi) félelem a magyar nyelv státuszvesztésétől az angol növekvő mértékű használata nyomán. Többnyire csekély a szándék ezzel is foglalkozni, korlátozottak az idegen nyelvi kompetenciák és az erőforrások is. Emiatt átfogó fejlesztések helyett inkább egyedi próbálkozások, alulról építkező megoldások jelennek meg egy-egy részterületre fókuszálva. Ezek azonban figyelmet érdemlők és izgalmasak.

Elismerés illeti azokat, akik felismerve az előnyöket, saját kereteik és lehetőségeik mentén, sokszor saját kezdeményezésre és önerőből vágnak bele olyan kísérletekbe, megoldásokba, amelyek mind saját intézményük, kampuszuk nemzetköziesítését szolgálják. Jelen kötet ilyen kezdeményezésekből, kísérleti projektekből, fejlesztésekből mutat be egy csokorra valót. Szinte mindegyik teljesen egyedi, egymástól is sokban különböznek, mégis beleillenek a nemzetközi szintéren észlelhető jó gyakorlatok sorába. Sok közöttük célzottan vagy hatásában az interkulturális kommunikációt fejlesztő és e téren érzékenyítő eset, egyre több a virtuális, online felületek, eszközök lehetőségeit felhasználó projekt, és sok példát látunk külföldi és magyar hallgatókat vegyes csoportokban projektmunkába vonó kísérletre.

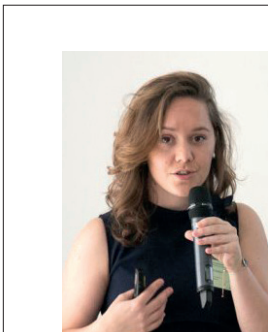
Az otthoni nemzetköziesítés keretében, a hallgatók integrációja érdekében olyan hallatlanul izgalmas innovációk jelentek meg a magyar felsőoktatásban, amelyek nemzetközi

figyelmet érdemelnek, és amelyek nagyon hiányoznak a csak saját hallgatók részvételével működő, magyar szakos képzésekből (ami egy külön vizsgálatot érdemlő jelenség). Ezért is fontos, hogy egy kötetbe gyűjtve megjelenhetnek. Ezek az esetek arra mutatnak rá, hogy **az átfogó nemzetközi tájképet valójában a helyi kísérletek, az innovatív kezdeményezések és az alulról építkező, egyre szélesedő gyakorlatok töltik fel értékes tartalommal.**

*Derényi András
felsőoktatás-kutató*

A DIGITALIZÁCIÓ MEGKERÜLHETETLEN A FELSŐOKTATÁSBAN

Papírmentes pályázás és Erasmus+ App az ELTE-n

6

A digitalizáció a 21. században életünk minden szegmensére kiterjed. A digitális technológia a hallgatók megszólítása és egyetemi életbe való bevonása mellett az oktatási adminisztrációt tekintve is megkerülhetetlen. Ennek jegyében csatlakozott az Eötvös Loránd Tudományegyetem az *Erasmus Without Paper* projekthez, melynek részleteiről **Szontágh Anikó**, az ELTE nemzetközi osztályvezetője mesélt.

– *A digitalizáció szinte minden területen behatolozza az életünket, a neten bankolunk, a telefonunkkal fizetünk, ott mutatjuk úti okmányainkat, ehhez képest a felsőoktatásban komoly lemaradás tapasztalható e téren* – mondta Szontágh Anikó. Szavai szerint általánosságban tartja még magát az a szemlélet, hogy

csak a kinyomtatott, aláírt, lepecsételt dokumentum a hiteles, ami rendkívül nagy akadály a nemzetközi ösztöndíjprogramok esetében. A hagyományos modell szerint a külföldre vágyó hallgató letölti és kinyomtatja az ösztöndíj alapidokumentumát, a hallgatói szerződést, amit miután aláíratott az oktatóval, beszkennelel és elküldi a kiszemelt felsőoktatási intézménybe. Ott aztán a dokumentumot kinyomtatják, és miután aláírta a megfelelő oktató, beszkennelel és visszaküldik a hallgatónak. Ez amellel, hogy időigényes és körülményes, rengeteg adminisztrációval jár, rendkívül megnehezíti a statisztikák gyártását.

A fentiekre megoldásként született több egyetem stratégiai együttműködésében az *Erasmus Without Paper (EWP)* projekt, melynek első változata 2015–2017 között futott, jelenleg pedig ennek továbbfejlesztett, 2.0-ás verziója működik. **A cél egy olyan digitális platform megalkotása volt, melyre könnyedén felvihető a hallgatói adatok.** A nemzetközi koordinátor helyett a diák adja meg a szükséges információkat, az így kapott halmaz pedig beemelhető egy központi adatbázisba. Követelmény volt, hogy az adatokat könnyedén, néhány kattintással lehessen mozgatni a felsőoktatási intézmények között, rengeteg tehertől megszaba-

dítva így a koordinátorokat, egyúttal lehetővé téve a valós idejű nyomon követést is. Ez stratégiai kérdés a nemzetköziesítés szempontjából, mivel az ilyen adatbázisok segítségével lehet aktuális állapotokon alapuló következtetéseket levonni, ami a sikeres stratégiakészítés alapja. Mire ugyanis a papír alapú adatokat korábban feldolgozták, az azokból kinyert adatok relevanciája megkérdőjelezhetővé vált.

– *Valós idejű adataim vannak, és valós időben tudok reagálni: ha azt látom, hogy egy hallgatónak valahol elmaradása van, e-mailben rá tudok kérdezni a probléma forrására* – magyarázta az előnyöket Szontágh Anikó.

Az Erasmus Without Paper első mikroprojektje az *Online Learning Agreement* volt, mely digitálissá tette az addig papíralapú dokumentumot. A hallgató a felületre történő regisztrálás után kitölti a digitális hallgatói szerződést, melyet e-mailben eljuttat az oktatónak, aki az EWP rendszerében digitálisan aláírja azt, és már mehet is a dokumentum a külföldi egyetemi kapcsolattartónak. Nyomtatásra így nincs is feltétlenül szükség. Emellett a koordinátor, belépve az EWP felületére, pontos képet kap a hallgatók pályázati folyamatának állásáról.

Az ELTE-n 2017-től elérhető a hallgatói szerződés Word formátumban, de csak 2019-től lett kötelező a dokumentum digitális utódjának használata. Európában rengeteg felsőoktatási intézmény használja már a digitális hallgatói szerződést, Magyarországon is kezd meghonosodni, de az ELTE nemzetközi osztályvezetője úgy látja, akadnak azért nehézségek. Egyes oktatók ugyanis nem bíznak benne, úgy vélik, ha nincs kinyomtatva és aláírva, nem olyan mintha eredeti lenne. A fenntartások azonban alaptalanok, ugyanis az EWP komoly hitelesítési rendszerrel működik: a hallgató mellett az oktató is csak a saját e-mail-címével léphet be a rendszerbe, és ő saját maga, az egér segítségével írja alá a dokumentumot, ami sokkal kevésbé hamisítható, mint papír alapú társa.

Szontágh Anikó szerint az online hallgatói szerződés azonban csak egy kisebb szegmense a digitalizáció kihívásainak. További problémát jelent, hogy hiába vannak digitális adatbázisai a felsőoktatási intézményeknek, azok nem feltétlenül kommunikálnak egymással. Az Erasmus Without Paper ugyan egy központi felület, de az egyetemek a saját adataik tárolására a saját rendszereiket használják. A következő nagy kihívás tehát, hogy az egyes egyetemek adatbázisait sikerrel kössék össze az EWP felületével. Az ezzel kapcsolatos munka már az ELTE-n is zajlik. A nemzetközi osztályvezető szerint, ha sikerrel kommunikálna egymással az egyetem és az EWP rendszere, olyan változásokat is lehetne valós időben

követni, mint például a tantárgylista módosulása, de a naprakész hallgatói tanulmányi eredmények is egy kattintással elérhetővé válnának.

– ***Az Erasmus Without Paper projekt nem csupán gigantikus adatbázisok kezeléséről szól: ennek keretében fejlesztették ki például a külföldi tanulmányokban gondolkodó hallgatók számára az ingyenesen használható Erasmus+ Appot is, melyen keresztül jelentkezni lehet a kiszemelt ösztöndíjra, de látható az is, hogy milyen kurzusok indulnak az egyetemen. Az applikáció kétértelmű, így a felsőoktatási intézménynek is hatalmas segítségét nyújt a hallgatókkal történő kommunikációban*** – fogalmazott Szontágh Anikó.

– *Mikor megérkeznek a külföldi hallgatók az ELTE-re, az applikáción keresztül fel tudom hívni a figyelmüket a számukra fontos eseményekre, tájékoztatókra, melyekről a telefonjukra kapnak értesítést. Mindennapi jelenség, hogy az applikációk, legyen szó közösségi médiás alkalmazásról vagy egy híroldal appjáról, folyamatosan kommunikálnak a használóval, jelzik, ha valami történt. Eddig az egyetemeknél nem létezett ilyesfajta kommunikációs csatorna, de az Erasmus+ applikáció kezdi betölteni ezt a hézagot* – fűzte hozzá az osztályvezető.

A nemzetközi hallgatók mindennapjait segítené a jelenleg még formálódó *European Student Card* is – egy olyan európai diákigazolvány,

melyet külföldön ugyanúgy lehetne használni, mint a hazai megfelelőjét. A fejlesztés a tervek szerint azt hozná el, ami az Erasmus Without Paper fő gondolata: papírmunka nélkül, valós időben lehetne a küldő és a fogadó intézmény között hallgatói adatokat cserélni, így nem lenne szükség új kártya készítésére a fogadó egyetemen.

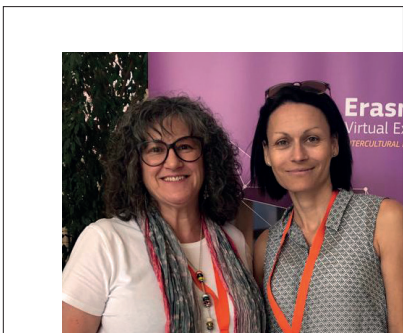
Az egyetemi életet behálózó digitalizációhoz Szontágh Anikó szerint **a technikai feltételek mellett szemléletváltásra is szükség van.**

Az ELTE-n a 2018/2019-es tanévtől helyeznek erre nagyobb hangsúlyt, ekkorra gyűlt össze ugyanis annyi tapasztalat az EWP-t illetően, amiből már adekvát következtetéseket lehetett levonni. Tanszéki, kari eseményeken is népszerűsítik a digitalizáció adta lehetőségeket; elsőként az ösztöndíjakkal foglalkozó kollégákat szólították meg, hiszen ők azok, akikkel elsősorban kapcsolatba kerülnek.

A külföldi ösztöndíjhoz szükséges hallgatói szerződés 2019-től már csak digitális formában érhető el az ELTE-n, ezzel is készülve arra, hogy 2021-től az Európai Bizottság kötelezővé teszi ezt a formulát. A cél, hogy a digitalizáció a teljes oktatási folyamatra kiterjedjen. ♦

INTERKULTURÁLIS TAPASZTALAT ITTHON

Virtuális nemzetközi együttműködés a PPKE és egy spanyol egyetem hallgatói között

8

A fizikai utazáson alapuló nemzetközi diákcsereprogramok széles körben ismeretek és elismertek, azonban korlátozott azon hallgatók száma, akik hozzáférnek ehhez a lehetőséghez. Hogy miként emelhető be az interkulturális tapasztalat a tantervbe az otthon elhagyása nélkül, a virtuális tér segítségével, és ez miként valósult meg a gyakorlatban a Pázmány Péter Katolikus Egyetem (PPKE) és a spanyol Oviedói Egyetem diákjai között, **Sarah Guth**, az UNCollaboration elnöke és **dr. Kóris Rita**, a PPKE Bölcsészeti- és Társadalomtudományi Kar Nemzetközi és Politikatudományi Intézetének adjunktusa mutatta be.

A nemzetközi hallgatói mobilitást vizsgáló statisztikákból kirajzolódik, hogy az európai uniós egyetemisták csak egy kis részének van lehetősége arra, hogy részt vegyen Erasmus+

vagy más, ösztöndíjjal támogatott külföldi részképzésen, ezáltal megtapasztalja a nemzetközi közegben való boldogulás különböző aspektusait. A 21. században azonban elengedhetetlen, hogy a jövő munkavállalói rendelkezzenek multikulturális közegben szerzett nemzetközi kommunikációs és kollaborációs tapasztalattal. Emiatt döntött úgy az Európai Bizottság, hogy 2018-ban életre hívja a hallgatói mobilitás virtuális változatát, az *Erasmus+ Virtual Exchange-et (EVE)*.

Sarah Guth szerint a program fontossága abban rejlik, hogy kiterjeszti a tradicionális interkulturális tanulási programokhoz való hozzáférést, hogy a módszer segítségével különböző országok egyetemeinek hallgatóit kösse össze nagy számban a közös tanulás céljából.

Az UNCollaboration elnöke megjegyezte, hogy az EVE program **lehetőséget teremt a nemzetközi együttműködésre többek között különböző felsőoktatási intézmények, egyetemi oktatók és a csoportjaikban tanuló hallgatók között**. A résztvevőknek így lehetőségük nyílik, hogy eddig csak külföldön megtapasztalható élményeket és tudást szereznek a virtuális térben barátságolva. A program indulási évében, 2018-ban, több mint 8000 fiatal vett részt ilyen EU-s kezdeményezésekben.

A Pázmány Péter Katolikus Egyetemen már több évre nyúlik vissza a virtuális együtt-tanulás külföldi egyetem hallgatóival, így nem volt kérdés, hogy az Erasmus+ Virtual Exchange programhoz is csatlakozni fognak – mondta el dr. Kóris Rita. A programhoz való csatlakozáshoz nem szükséges partneri szerződés, a szándéknyilatkozat aláírását követően az egyetem hivatalosan is Erasmus+ Virtual Exchange partnerré válik, és így részesül a program adta előnyökből.

A virtuális projektet indító oktatók először egy hathetes online tréningen vesznek részt, amely során elsajátítják a virtuális mobilitás módszertanát: hogyan lehet az oktatásba beépített nemzetközi együttműködési projektet tervezni és megvalósítani. A tréning elvégzése után sor kerül a partnerkeresésre, amikor a bejelentkezett oktatók saját megvalósítandó projektjükhöz keresnek társegyletemet. Ezeket **a projekteket maguk az oktatók találják ki, az Erasmus+ Virtual Exchange csak a módszert adja hozzá**. Ugyanakkor – amennyiben szükség van rá –, az EVE központi segítséget is biztosít az oktatóknak a projektek megvalósítása során.

Dr. Kóris Rita vezetésével jelenleg több virtuális mobilitási projekt is fut a PPKE-n, ennek egyike volt az a kurzus, mely a 2018/2019-es

A 21. században ... elengedhetetlen, hogy a jövő munkavállalói rendelkezzenek multikulturális közegben szerzett nemzetközi kommunikációs és kollaborációs tapasztalattal.

tanévben, a spanyol Oviedói Egyetemmel való együttműködésben zajlott le. A félév során a magyar nemzetközi kapcsolatok szakos egyetemisták európai uniós szaknyelvet tanultak, míg a spanyol közgazdász hallgatók az Európai Unió gazdaságára fókuszáltak.

A két egyetem hallgatóinak a saját szakterületükhöz kapcsolódó témában kellett különböző feladatokat megoldaniuk, a kurzus végén pedig kreditet szerezniük. Az első héten kialakították a 4-5 fős virtuális csoportokat, akik a teljes félév során együtt dolgoztak. A projekt ismerkedéssel kezdődött, hogy ezzel is megkönnyítsék az együttműködést. A hallgatóknak egy megbeszélést kellett megszervezniük, melyen mindenki ott volt a csapatból, és különböző irányított kérdésekre kellett válaszolniuk, így a felek megismerhették egymás erősségeit és gyengeségeit, ezt a tudást pedig hasznosíthatták a későbbi feladatmegosztás megtervezésekor. A csapatépítés után kezdődhetett el a tényleges szakmai munka.

Ahogy a hagyományos kurzusokon, úgy itt is sor került heti konzultációra, de a hangsúly a háttérmunkán volt. A személyes találkozók során az oktató a kapott feladatok megoldásában segítette a hallgatókat. A csoportok 4-5, az EU gazdaságát aktuálisan érintő terület közül választhatták ki

azt, amelyet közösen kívántak feldolgozni. A tevékenység lényege azonban nem csupán a tudáselsajátítás volt, hanem annak módja is: a feladatmegoldás teljes mértékben az online térben zajlott egy feladatmenedzselő eszköz segítségével, bár a hallgatók közötti közvetlen kommunikáció nem csak ezen a csatornán valósult meg. Ezzel lényegében a nemzetközi cégek munkavégzését és kommunikációját is tudták gyakorolni. A projekt esetében a végső termék egy hanggal ellátott videoprezentáció volt.

Kóris Rita elárulta, hogy a kurzusok módszertanának újszerűsége miatt a magyar hallgatók először jellemzően megdöbbennek, mivel legtöbbször a frontális oktatáshoz vannak szokva. A legújabb generációnál viszont azt tapasztalja, hogy **a diákok sokkal otthonosabban mozognak a virtuális térben, emiatt könnyebb őket bevonni.**

A hallgatók visszajelzése alapján a kurzus elérte a célját: egy nagyon intenzív szaknyelvi órán vehettek részt. Emellett azáltal, hogy spanyol fiatalokkal együtt dolgozták fel a témaköröket, a magyar hallgatók megtapasztalták, hogy egy másik európai nép tagjai hogyan vélekednek egyes nemzetközi kérdésekről. De az is rendkívül hasznos tapasztalatszerzés volt, hogy bizonyos esetekben angolul nem tökéletesen beszélő, vagy a ha-

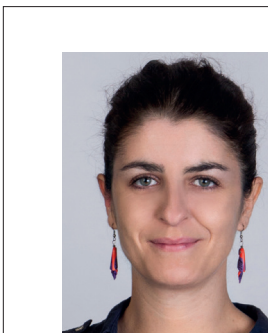
táridőkhöz rugalmasabban álló partnerekkel kell összehangolni a feladatok megoldását. Mindez jelentősen hozzájárul ahhoz, hogy a projektben részt vevő hallgatók a későbbiekben könnyebben boldoguljanak a nemzetközi környezetben történő munkavégzéssel.

A Erasmus+ Virtual Exchange program előnye emellett, hogy nemcsak a részt vevő hallgatók szakmai és interkulturális fejlődését tartja szem előtt, hanem lehetőséget biztosít arra is, hogy az elsajátított „soft skill”-ek láthatóvá váljanak: **a hallgatók ún. online badge-eket (jelvények) igényelhetnek, melyeket az önéletrajzukra vagy a LinkedIn profiljukhoz is feltölthetnek, ezzel igazolva a nemzetközi tapasztalatszerzést a munkáltatók felé.** Ehhez nem kell mást tenniük, mint regisztrálniuk a program hivatalos felületén, ahol az oktatók visszaigazolása után megkapják a virtuális jelvényüket.

A PPKE-n azt a célt tűzték ki, hogy a náluk bevált módszert más szakokon is elterjesszék. Jelenleg az angol tanszék munkatársaival dolgoznak együtt azon, hogy a virtuális mobilitást az angol tanárképzésbe is beemeljék. Jelenleg nincs kihasználva az interaktív online tér a nyelvtanári képzésben, emiatt szükséges, hogy a jövő nyelvtanárai is nyissanak az ilyen módszerek felé. ♦

KOOPERÁCIÓ A „FALON” ÉS AZON TÚL

Amerikai-magyar művészeti együttműködés

10

Egyedülálló transzatlanti projektmunkából új márkasztratégia született egy amerikai művészeti és környezetvédelmi alapítvány számára a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem (MOME) és az amerikai Maryland Institute College of Art (MICA) szociális designer, valamint grafikus hallgatóinak együttműködésében. A kutatás-fejlesztési folyamat során a MOME új módszert dolgozott ki a képzések nemzetköziesítésére, melyet más tanszékek számára is elérhetővé tesznek. **Fehér Borival**, az egyetem tudományos munkatársával beszélgettünk.

Hogyan találtak partnert a projekthez?

Évek óta együttműködünk az amerikai partnerünkkel különböző szociális design témájú projektekben. Például a MOME fenntarthatósági kutatócsoportja és a MICA Center of

Social Design tanszéke több sikeres nemzetközi projektet, oktatócsere-t, publikációt valósított meg. Ebben a kísérletben ezt a sikeres együttműködést szerettük volna kiterjeszteni mindkét intézményben más tanszékek felé.

Mit érdemes tudni a MICA-ról?

Baltimore-ban található, grafika tanszékük az egyik leghíresebb az Egyesült Államokban, ahogy a MOME grafika tanszéke is fontos szellemi központ itthon. Arra gondoltunk, hogy jó ötlet a két tanszék felé nyitni. Ebben a kooperációban egyszerre valósult meg transzatlanti és interdiszciplináris területen egy új oktatási és kutatási együttműködési modell.

Mi volt a céljuk?

A nemzetközi szociálisdesign-képzés fejlesztése. Egyrészt az, hogy jó gyakorlatokat építsünk fel más K+F+I projektekhez, másrészt hogy bővítsük a transzatlanti és interdiszciplináris oktatás módszertanát a MOME-n. Mindehhez persze kellett egy kutatási tárgy. Ezt végül egy amerikai alapítványban találtuk meg, ez a szervezet támogatta a projektet azzal, hogy feladatot adott nekünk, az ő márkasztratégiájuk fejlesztését. Az alapítvány egyébként Közép- és Kelet-Európát köti össze az Egyesült Államokkal, az alkotói mobilitás támogatásával.

Így már a projekt felépítése, transzatlanti jellege önmagában reflektált a szervezet céljaira.

Milyen elemekből állt az együttműködés?

Négy fázisban valósult meg a projekt. Hosszú előkészítésen ment keresztül, mert ilyet még nem csinált a MOME és a MICA sem. Megterveztük a projekt mérföldköveit, összeállítottuk a csapatot. Ehhez **nyilvános hallgatói pályázatot hirdettünk az egyetemen belül, hogy minél több és minél motiváltabb hallgató tudjon jelentkezni, hiszen rengeteg kihívás van egy új módszert bevezető projektben.** Közben csatlakozott Varga Balázs, a MOME grafikai tanszékének vezetője és Brockett Horne, a MICA tanszékvezetője Lee Davishez, a Center of Social Design egyik vezetőjéhez és hozzám, akik a projekt vezetői voltunk. Ezt egy kutatási szakasz követte, stakeholder interjúkkal, kutatás-előkészítéssel és a kurzusban részt vevő csapatok felállításával foglalkoztunk négy hónapon át.

Hány hallgatót vontak be végül?

Tíz-tíz grafikushallgató és szociális design tanuló diák dolgozott együtt, 2018 januárjától, egy szemeszteren keresztül.

Hogyan nézett ki ez a gyakorlatban?

Az esetek 99 százalékában egy „fallal” dolgoztunk együtt, ami alatt azt értem, hogy a falra voltak kivetítve egy projektorral a tengeren túli résztvevők. A hatórás időeltolódás ellenére egy időben voltak az óráink, ami fontos közösségépítő szereppel bírt. A folyamatban a hallgatók a szociális design kutatásának eszköztárával ismerkedtek meg. Interjúkat készítettek videotelefonon és személyesen az alapítvány támogatottjaival, képviselőivel, adatokat analizáltak, szintetizáltak, aztán végighaladtak közösen, angol nyelven egy szociális design tervezési folyamaton.

Nagy segítséget jelentett a szoftver, amelylyel megszerveztük a munkafolyamatokat. Természetesen rengeteg technikai probléma merült fel közben, amiken 10 év múlva már csak kacagni fogunk. Nagy siker, hogy az időzónabeli eltérés, a technikai és kulturális kihívások ellenére megvalósítottuk a projektet.

A hallgatók hogyan fogadták ezeket a kihívásokat?

A motiváció minden alkotói folyamatnak a legerősebb mozgatórugója. A kurzust is így terveztük. Azt hiszem, **elég jó pályakezdés, ha valaki Kelet-Európából, a húszas éveik elején egy amerikai kollégával tud dolgozni, komoly szakmai kapcsolatok születhetnek.** A hallgatók nagyon lelkesek voltak, hiszen ez a képzés kaput nyitott számukra. Igyekezünk egy kis versenyhelyzetet is teremteni: azt mondtuk, hogy akik a leginkább odateszik magukat a projekt első fázisaiban,

azok részt vehetnek a negyedik, mostani szakaszban, a megvalósításban.

Milyen feladatot valósítottak meg együtt a résztvevők?

Az alapítvány azzal bízott meg minket, hogy alkossunk nekik márkastratégiát, arculatot és a folyamatot bemutató videót. Az ötleteket hasznosítani szeretnék, nem a fiókban fogják végezni a kurzus után. Létrejött egy fejlesztő csapat hallgatókból és oktatókból, amely most is dolgozik, miközben közeledik a projekt vége. Az alapítvány pedig annyira elégedett a munkákkal, hogy 2020-tól az általunk kidolgozott anyagokat fogják használni.

A projekt során szerzett tapasztalatok hogyan alkalmazhatók a későbbiekben?

Ez az egész kísérleti projektnek indult, viszont nagy téttel, hiszen az eredményelvárás komoly volt. Mivel ez egy kutatás-fejlesztési és innovációs folyamat, az volt a célunk, hogy minden projektrészletet, óratervet, státuszjelentést, eredményt úgy összegezzünk, hogy fel tudjuk használni egy következő kurzusnál.

A MOME-n épp beköltöztünk az új kampuszra, de nemcsak az épületeket, hanem az oktatási és a kutatási programjainkat is megújítjuk. Terveink között szerepel egy kézikönyv létrehozása, hogy bárki más meg tudjon valósítani ehhez hasonló projektfolyamatot. Aki belevágná egy globális együttműködésbe, annak már rendelkezésére fognak állni azok a tapasztalatok, amiket mi szerez-

tünk – akár a digitális technika használata, a projekt tervezése, felépítése, ütemezése vagy a kulturális sajátosságok kezelése terén.

A két intézmény között is szoros kapcsolat alakult ki, már tervezzük a következő együttműködést, illetve a két grafika tanszék is szeretne hasonló nemzetközi együttműködéseket megvalósítani.

Mit profitálnak a hallgatók egy ilyen együttműködésből?

Konkrét példát tudok mondani: az egyik hallgató, aki végigcsinálta a folyamatot, a saját mesterképzési diplomájának kutatási menetébe építette be a kurzuson elsajátított új tudást. **Nemcsak designereredmények születtek, hanem a hallgatók egy új kutatási eszköztárral ismerkedtek meg.** Kis dolognak tűnik, pedig nagy lépés, hogy a diákok már fel mernek hívni külföldi partnereket, az előre megtervezett interjú alapján információt tudnak szerezni, a kapott adatokat pedig analizálják, szintetizálják, és létrehoznak ebből egy új designereredményt. Mint tervező sokat profitálnak a kurzusból, nem beszélve a kapott interkulturális értékekről.

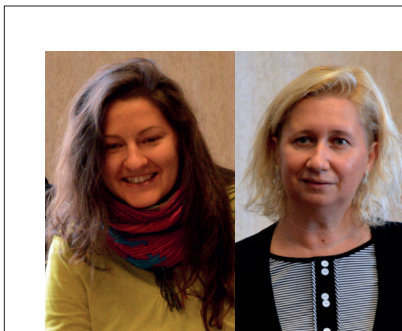
Kialakulnak hosszabb távú kapcsolatok?

Globális barátságok születtek. Ha nagyon előre tekintünk, még az is elképzelhető, hogy közös pályázatokat nyújtanak be a jövőben, vagy akár közös grafikai stúdiót nyitnak. Ha a kurzus abban tudott segíteni, hogy bátrabban állnak ki a nemzetközi porondra, már sokat le tettünk az asztalra. ♦

ÉLMÉNYPEDAGÓGIÁVAL A SIKERES MOBILITÁSÉRT

Interkulturális tréning jogáshallgatóknak

12

Innovatív módszerrel készítik fel hallgatóikat az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán a külföldi tanulmányi és szakmai gyakorlati programokban való részvételre. Az intézmény pszichológusa és nemzetközi irodájának vezetője kétnapos interkulturális tréninggel újította meg a hagyományos eszköztárat. A hallgatók aktív részvételére építő intenzív kurzusra már két félév után óriási a túljelentkezés. **Szabó Brigitta** nemzetközi irodavezető és **László Noémi** pszichológus mutatta be a kezdeményezést.

Mennyire vonzó az Erasmus+ program a jogi kar hallgatói számára?

Szabó Brigitta: Fokozatosan emelkedik a kiutazók létszáma, bár az ELTE Állam- és Jogtudo-

mányi Karán mindig is magas volt a mobilitási hajlandóság. A szakmai gyakorlat egyre népszerűbb, különösen a diplomaszerezés után. Jelenleg évente körülbelül százötven hallgató vesz részt valamilyen mobilitási programban, ami a jogi karok tekintetében jóval átlag feletti hazai és európai viszonylatban is.

Mi motiválja a diákokat?

Szabó Brigitta: Az egyik legfőbb cél az általános és szakmai nyelvtudás fejlesztése. Minimum egy, de inkább több idegen nyelv magabiztos használata manapság szinte alapfeltétel a jogászai hivatások gyakorlásában is. Sok hallgatót az vonz, hogy próbára teheti önmagát, az önállóságát egy idegen környezetben. A szakmai ismeretségi és baráti körüket is szeretnék bővíteni, bízva abban, hogy erre akár egy életen át tudnak számítani. Több hallgatónk a kinti egyetemi oktatója segítségével talált magának olyan gyakorlati helyet, ahova a következő évben visszatérhetett.

Mennyire lehet előre felkészülni a kiutazásra?

Szabó Brigitta: Fontos, hogy a hallgatók tudatosan beazonosítsák céljaikat, a rájuk váró nehézségeket, és praktikákat sajátítsanak el

a többnemzetiségű közegben zajló hatékony kommunikációhoz, felismerjék és tanulják meg kezelni a kultúrák közti konfliktusokat. Sokat segít, ha információkat gyűjtenek a választott egyetemről, a karról, a kurzusokról, a célország kultúrájáról, szokásairól.

Hogyan született meg az interkulturális tréning ötlete?

László Noémi: Amikor a hallgatók jóllétéről beszélgettünk, visszatérő téma volt, hogyan lehetne nekik az adminisztráción túl, még több segítséget adni. Minden egyetemen vannak sikertörténetek, ahol a visszatérők új szakmai kapcsolatokkal, készségekkel felvértezve érkeznek haza; és akadnak olyan történetek is, ahol a hallgató idő előtt visszafordul, akár el sem kezdi a mobilitást.

Szabó Brigitta: Évekig foglalkoztam mobilitásban részt vevő hallgatókkal, és magam is részt vettem néhány interkulturális tréningben. Meg vagyok győződve róla, hogy ezzel valódi segítséget tudunk nyújtani. Ha a hallgatók tudatosabban készülnek a külföldön töltendő időre, bátrabban indulnak majd el az ismeretlenbe. Így amellet, hogy a legtöbbit hozzák ki önmagukból, csökkentjük az esélyét annak is, hogy esetleg negatív élménnyel térjenek haza.

Ha a hallgatók tudatosabban készülnek a külföldön töltendő időre, bátrabban indulnak majd el az ismeretlenbe.

Milyen témákat érint a tréning?

László Noémi: Arra terveztük ezt a programot, hogy a hallgatók személyes tapasztalatot szerezzenek a nemzetközi mobilitási programokról, megismerkedjenek a kultúrák fogalmával és jellemzőivel. A gyakorlatok során dilemmákkal dolgozunk, eközben megmutatkoznak a diákok erősségei és azok az interkulturális készségek, amelyekre szükségük lesz az útjuk során.

Miért a kétnapos formát választották ehhez a képzéshez?

László Noémi: A tömbösítés segíti a hallgatók bevonódását, és intenzívebbé válik a csoportfolyamat. Így nagyobb hatást tudunk elérni a készségfejlesztésben. További előnye, hogy meggátoljuk a lemorzsolódást. A személyes és online visszajelzésekből tudjuk, hogy technikailag is ez illeszkedik legjobban a hallgatók igényeihez.

Mennyiben térnek el az Önök által alkalmazott módszerek a hagyományos oktatástól?

László Noémi: Aktív részvételre építünk, a folyamatot interaktív elemek alkotják. Brigitta nemzetközi koordinátori tapasztalata és az

én pszichológiai hátt terem rendkívül hatékonyan egészítik ki egymást, ezt a kombinációt tudatosan alkalmazzuk. A tréningen a saját élményeket, az információátadást és a gyakorlati felkészülést ötvözzük. Bevonunk további szakembereket, akik naprakész információkat adnak át a pályázásról, illetve olyan kortársak is ellátogatnak egy-egy nyitott beszélgetésre, akik korábban részt vettek mobilitási programon. Az interkulturális készségek elméleti háttérét is gyakorlatokon keresztül építjük be a felkészülésbe, a mindennapokban megtapasztalható, konkrét helyzetekhez kötjük az információkat. Élménypedagógiai eszközök mellett vitakultúra fejlesztéssel is dolgozunk, amelynek kifejezetten jó fogadtatása van a jogász hallgatók között.

Érdeklődnek a hallgatók a képzés iránt?

László Noémi: Két félév után már két-háromszoros túljelentkezés van a kurzusra. A hallgatók egymásnak ajánlják a tréninget, a résztvevők célzottan érkeznek, mások tapasztalatai alapján.

Szabó Brigitta: A tréning jellege miatt limitált a létszám, de a kurzus bármilyen képzési szinten, bármely mobilitási programra jelentkező hallgatónk számára nyitott.

Szemléletmód tekintetében, amit magammal hoztam a tréningről, az a nyitottság. Ma már sokkal érdeklődőbb és befogadóbb vagyok más kultúrákkal szemben. A képzés jól felkészített a kulturális különbségekből fakadó kihívásokra is. Valóban találkoztam olyan helyzetekkel Galwayben, amelyekről Budapesten beszélgettünk, és „élesben” könnyebb felülkerekedni a nehézségeken úgy, hogy már ismerek megoldási stratégiákat. Sok praktikus dolgot is megtudtunk, például ennek köszönhetően pénzügyi szempontból tudatosabban gondoltam át az utat, amiért utólag nagyon hálás vagyok.

Aki még csak fontolgatja a kiutazást, annak azt tanácsolnám, hogy mindenképpen jelentkezzen. Hatalmas élmény és élettapasztalat, teljesen megváltoztatja az életünket pozitív irányban. Nem kell tartani az idegen környezettől, előre is fel lehet készülni a nehézségekre, a mobilitási programok közegében pedig rendkívül sok a segítőkész ember, akár az egyetemen, akár az új ismerősök között.

Bulla Bettina, harmadéves joghallgató, Erasmus-ösztöndíjas Írországból

Érkeztek visszajelzések a hallgatóktól a kurzussal kapcsolatban?

Szabó Brigitta: A tréning végén kitöltetünk a hallgatókkal egy értékelő kérdőívet, ha szükséges, ez alapján változtatunk a tematikán, a feladatokon, az időponton. Döntően pozitív a fogadtatása, és vannak, akik a kurzus hatására jelentkeztek mobilitási programra.

László Noémi: Azt látjuk, hogy szélesedik a hallgatók látóköre, például vakfoltokat tudunk azonosítani, sztereotípiákat hozunk a felszínre együtt. Amikor ezeken dolgozunk, tulajdonképpen a rugalmasságot és az elfogadást edzzük. A diákok élvezik és értékelik ezt, mert a jogi karon nem megszokott oktatási formával dolgozunk. Szinte mindig kiemelik, hogy a legnagyobb hatása a tapasztalati tanulásnak és az élménypedagógiai gyakorlatoknak van.

14

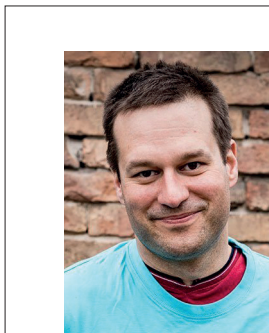
Van a tréningnek hosszabb távú hozadéka a hallgatók számára?

László Noémi: Mi is kíváncsiak vagyunk a válaszra, ezért most tervezzük a kurzus utánkövetését. Személyes beszélgetések alapján azt látom, hogy jobban konkretizálódik a diákokban, mit szeretnének, és talán jobban szembe tudnak nézni a félelmeikkel, amelyek elkerülhetetlenek egy új kultúrába való beilleszkedéskor. ♦

KIÚT ÉS MOTIVÁCIÓ

Nemzetköziesítés a szociális munkás képzésben

A szociális munkások képzése több szempontból specifikus: a segítők az ügyfelek aktuális élethelyzetére reagálnak, és a saját országuk intézményrendszerére tudnak támaszkodni – a nemzetközi tudást mégis könnyen lehet adaptálni. Ezért is fontos, hogy a hallgatók országhatáron túlmutatató kapcsolatokra tegyenek szert. **Mihály Bulcsú**, az ELTE Társadalomtudományi Karának mesteroktatója szerint a külföldi tapasztalatok megismerése kulcsfontosságú a szakma fejlődésében.

Milyen jelentősége van a nemzetközi tapasztalatszerzésnek a szociális munkások képzése terén?

Általános jelenség Európában, hogy a régi módszerek kezdenek elavulttá válni. Új megoldásokra van szükség az egyéni esetkezelésben és mindenféle segített-segítő kapcsolatban. A nemzetközi jó gyakorlatok megismerése tehát kulcsfontosságú.

Kiváló példa erre a *housing first*, az *elsőként lakhatás modell*, ami külföldi tapasztalatok alapján került be a köztudatba. Azt jelenti, hogy a hajléktalan ember nem szállóra megy, hanem közvetlenül szociális bérlakásba. Ezzel mostanában kezdtek el foglalkozni a hazai segítő szervezetek. Nagyon jó metódus, mert kiutat vagy motivációt jelenthet az érintettek számára.

Az *iskolai szociális munka* egy újabb üde színfolt, megújuló szolgáltatás Magyarországon. Ebben az amerikai típusú szociális munkában az iskola jelzésére, tanácsára, az iskolán belül történik a családsegítés vagy akár a drogpreevenció. Ez szintén külföldi példa, és új utakat mutat a hazai szakembereknek.

A Szociális Munka Tanszék rendelkezik nemzetközi kapcsolatokkal?

A szociális munka fiatal szakma, és természetesen az első modellek, tanulmányok külföldről jöttek. Számomra például meghatározó jelentőségű volt Ronald Woods szociális munka tanulmánya, ő egyébként Magyarországon is tanított. Az első magyar, szakképzett szociális

munkás – aki Ausztráliában szerzett diplomát – Dr. Hegyesi Gábor professzor emeritus, az ELTE tanára. Ezek a kapcsolatok a mai napig élnek. Mindemellett, a rendszerváltozás környékén sok külföldi szakember járt a szocializmusból éppen kilépő Magyarországon. Bennük megmaradt a kíváncsiság, közülük többen ma is keresik velünk a kapcsolatot.

Hogyan tud építkezni a tanszék az egyre szélesedő nemzetközi szakmai kapcsolatrendszerére támaszkodva?

A Pamplonai Egyetemmel kötött Erasmus+ partnerségünk egyik célja a szociális munka MA szakok képzési szerkezetének és specializációjának a megismerése volt. Ez nagy hatással bírt a saját specializációink kidolgozására, és a közös gondolkodás a szolgáltatási fókuszú gyermekvédelem irányába való elmozdulást is megalapozta. A Róma Tre Egyetemmel kiépített partnerség keretében az ELTE szociálpedagógiai képzésének elindításához gyűjthettünk anyagokat. Ugyanez került a fókuszba a Müncheni Egyetemmel való együttműködésünk során is, ez utóbbiban például az iskolai szociális munka is nagy hangsúlyt kapott. A portugál partnerünkkel közös munka fókuszában pedig a nevelésügyi ellátás áll, és ehhez kapcsolódóan a képzési tartalmak megismerése.

Mit nyernek ezáltal a magyar diákok?

A nemzetközi partnerektől megszerzett tudás részben konkrét tárgyak fejlesztésében, tananyagok megújításában hasznosul, illetve a hosszabb távú útkereséseinkre, szakmai innovációs elképzeléseinkre is ösztönzőleg hat. A hallgatók emellett meghívást kapnak különböző szakmai tanulmányutakra. Tavasszal például Gröningben készülünk, utána pedig Münchenbe egy-egy diákegységével.

A hallgatók számára mennyire vonzó a mobilitás?

Egyre nyitottabbak, már látják, hogy a külföldi tapasztalat nagy előny lehet. Persze vannak akadályok, például hogy a legtöbben dolgoznak az egyetem mellett. Ugyanakkor sokan dédelgetik azt az álmot, hogy az Erasmus-program keretében, az alapképzés után men-

nek külföldre, amikor kurzusoktól függetlenül, gyakorlati tapasztalatot lehet szerezni.

A fogadó intézményt az egyetem, az oktatók kapcsolatrendszerében találják meg a hallgatók, vagy önállóan keresik meg?

Több egyetemen vagyunk jelenleg kiemelkedően jó kapcsolatban, többek között Hollandiából, Németországból, Izraelből és Moszkvából, de több vendégelőadó volt az Egyesült Államokból is. Ezeket a partnerseégeket ápoljuk, és élünk a lehetőségekkel, de születhet ilyen kapcsolat szakmai konferenciákon is, akár úgy, hogy minket keres meg egy külföldi egyetem. Előfordul, hogy a kiutazás lehetőségét családi kapcsolatok alapozzák meg. A nyelvtudás nagyon fontos, de már Kolozsvárral is van kapcsolatunk, náluk a hagyományostól eltérő szakmai területek is tanulmányozhatók.

Milyen módszerekkel ösztönözik a hallgatók mobilitását?

Megpróbálunk személyes ismeretségeket létrehozni, amikor külföldi hallgatók jönnek hozzánk. A csoportokat lehetőleg a hallgatókkal együtt kísérjük tereplátogatásra. A külföldi kollégák, tanárok, diákok számára ugyanis elsősorban a terepmunka az érdekes, ezért erre fókuszálunk.

Tanszéki esteket szervezünk, SzocCafé jelleggel. Akik hosszabb gyakorlatot abszolváltak külföldön, az írásos élménybeszámolókat, tanulmányok mellett itt szintén elmondják a történetüket. Velük lehet a leghétköznapibb dolgokról is beszélni, például arról, hogy mennyibe kerül a megélhetés az adott országban.

Kicsit szélesebb perspektívából nézve, mit gondolsz, milyen irányban lehetne továbblépni?

Jelenleg Oroszországba, Hollandiába és Németországba igyekezünk tanulmányutat szervezni, hogy a hallgatóknak megmutathassuk az ottani szakmai lehetőségeket. Sok fiatal szeretne külföldön is dolgozni a diploma után, erre akkor van igazán lehetősége, ha van külföldi tapasztalata. Személyes véleményem, hogy kötelezővé tenném a nemzetközi gyakorlatot, mert olyan rálátást ad a szociális munka sokszínűségére, amit kiutazás nélkül nem lehet megkapni.

A nemzetközi partnerektől megszerzett tudás részben konkrét tárgyak fejlesztésében, tananyagok megújításában hasznosul, illetve a hosszabb távú útkereséseinkre, szakmai innovációs elképzeléseinkre is ösztönzőleg hat.

Az oktatók is részt tudnak venni a mobilitásban?

Abszolút, egyrészt a kutatási anyagokat használják, másrészt új metódusokat lesnek el, az oktatásban, a gyakorlatok megszervezésében vagy a szociális munkában. Ha jön külföldről egy Erasmus-csapat, akkor általában bevonjuk őket egy szemináriumba, ahol az oktatók és a hallgatók is szerepelnek, természetesen nem magyarul. Abban is fontos gyakorlatot szerezni, hogyan kell angolul beszélni másfél órán át.

Tágabb szakmai körrel vagy a nyilvánossággal meg tudják osztani az új ismereteket?

Tanulmányok keretében mindenképpen. Másrészt viszonylag nagy a távolság a szakma jellegéből adódóan az egyetem és a gyakorlat között, bár dolgozunk azon, hogy ez ne így legyen. Követendő példának tartom a Budapesti Módszertani Szociális Központot, melynek a hajléktalanellátásban dolgozó kollégái tanulmányi utakon vettek részt az Erasmus+ program révén. A központ *Vándorok* címmel létrehozott egy olyan online felületet, ahova feltöltötték a munkatársak részletes szakmai beszámolóit. Ez önmagában előremutató, csakúgy mint az előadásorozat, ami a programot követte. Hasonló terveink vannak nekünk az ELTE-n is.

Hogyan hasznosul a külföldi tapasztalat a hazai képzésben? Milyen innovációkat hoz létre?

Megjelenik például a komparatív, összehasonlító szempontú kurzusunkban, amely kulturális kontextusban értelmezi a szociális munkát. Másik érdekes példa egy applikáció, amelyben kvázi videójátékként végig lehet követni a segítés folyamatát. Ez a szimulációs játék egy angol egyetemről érkezett hozzánk, és úgy tudom, a nemzetközi Terre De Somme tervezi a magyar verzió kidolgozását, menekültügyben.

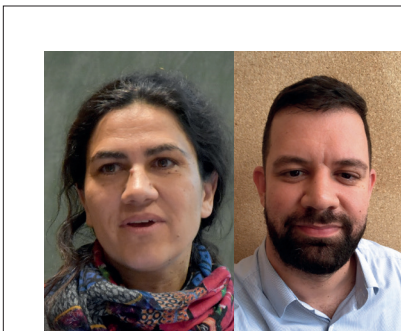
Olyan magyar származású professzor is van, aki bekapcsolódott a képzésünkbe. Az Izraelben élő Katz Katalin a Jeruzsálemi Héber Egyetemről jár át Budapestre szupervizorokat oktatni, magyar nyelven. Az általa képviselt terápiás szociális munka iránt nagy az érdeklődés, ezért szeretnénk bevonni őt a mesterképzésbe.

Többi irányba is elindult tehát a szociális munkás képzés nemzetköziesítése. Ebben nagy segítség számunkra az egyetem szakmai presztízse, és igyekszünk jól használni, bővíteni a kapcsolati tőkénket is. ♦

SZAKNYELV-OKTATÁSI EGYÜTTMŰKÖDÉSEK A BGE-N

Egy nemzetközi telekollaborációs projekt utóélete

18

Az online interkulturális kommunikáció avagy telekollaboráció mostanra a „nemzetköziesítés itthon” egyik legfőbb eszközévé vált. Ez a hallgatói és oktatói oldalról is szemléletváltást kívánó módszer volt a nivódijas ICCAGE stratégiai partnerségi Erasmus+ projekt fókuszában, amelyben a Budapesti Gazdasági Egyetem partnerként vett részt 2015 és 2017 között. A projekt utóéletéről **dr. Pál Ágnest**, a Budapesti Gazdasági Egyetem Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Karának (BGE KVIK) docensét és **dr. Réthi Gábort**, a BGE Pénzügyi és Számviteli Karának nemzetközi vezetőjét kérdeztük.

– *Egy nemzetközi projekt egyik legfontosabb fokmérője, hogy a lezárást követő időszakban hoz-e valami változást az azt megvalósító intézményekben* – véli dr. Pál Ágnes. Felidézte, az ICCAGE projekt során a projektben részt vevő négy európai felsőoktatási intézmény, köztük a BGE oktatói által kidolgozott 14 modul már a projekt futamideje alatt kilenc európai egyetemen valósult meg 66 oktató és 800-nál több diák részvételével, szaknyelvi és készségfejlesztő kurzusok keretében.

A projekt lezárása után annak gyakorlati tapasztalataira is építve egy kutatási projektet hoztak létre a BGE Idegen Nyelvi és Kommunikációs Intézet oktatói *Autonóm tanulás támogatása a szaknyelvi és készségfejlesztő kurzusok keretében – Módszertani Kísérleti Műhely* címmel, Kovátsné Dr. Loch Ágnes vezetésével. A másfél éves kutatási projekt eredményeképpen számos konferenciaelőadás és tudományos publikáció született.

Az ICCAGE projektet követően a BGE-n részben a korábbi partnerekkel, részben pedig új intézményekkel valósultak meg telekollaborációs együttműködések. Ezek általában úgy jöttek létre, hogy az oktatók felvették a kapcsolatot más intézmények oktatóival, például az UNCollaboration internetes platformon

keresztül. Külön érdekesség, hogy egy-egy telekollaborációs csoportmunka további együttműködések is megalapozott: a BGE KVIK új stratégiai partnerségében, a CORALL – *Coaching-oriented Online Resources for the Autonomous Learning of LSP (languages for specific purposes)* projektben így lett partner egy berlini egyetem.

A lezárult ICCAGE projekt intézményen belüli disszeminációját dr. Pál Ágnes szintén fontos eredménynek tartja. A projektben eredetileg a kar Gazdasági Szaknyelvek Tanszékének munkatársai vettek részt, de már **a kezdetektől fontosnak tartották, hogy a társkarok szaknyelvi tanszékeinek oktatói is bekapcsolódjanak**. Jelenleg pedig komoly érdeklődés van arra, hogy a projekt tapasztalatait más szakmai tárgyak oktatásánál is felhasználják.

– *A telekollaboráció bizonyos aspektusból túlmutat a hagyományos mobilitáson* – mondta dr. Réthi Gábor. – *A hallgatók nemcsak ismereteket szereznek arról, hogy mit is jelent multikulturális környezetben lenni, hanem megtapasztalják az ezzel járó kihívásokat is. Meg kell tervezniük, hogyan osztják ki egymás között a feladatokat, hogyan szervezik meg a meetingeket, számolva például az időeltolódással vagy azzal, hogy miként viszonyulnak*

a határidőkhöz az eltérő országokból bekapcsolódó egyetemisták.

Réthy hozzátette, a karon a projektmenedzsment mellett a szolgáltatásmenedzsmentbe is tervezik beemelni a telekollaborációt: a partneregyetemen is fut egy ilyen kurzus, a hallgatók mellett pedig az oktatóknak is együtt kell dolgozniuk.

Pál Ágnes szerint a törekvés, hogy a pozitív eredmények tükrében szakmai tárgyakba integrálják a telekollaborációt, a nemzetközi trendeknek nagyon is megfelel, hiszen 2017-ben és 2018-ban **két olyan szakpolitikai európai projektjük (Erasmus+ KA3) kapott támogatást, amely a telekollaboráció szélesebb körű alkalmazhatóságát vizsgálja.** Az EVALUATE középpontjában a telekollaboráció tanárképzésbe való bevonása áll, az EVOLVE pedig a módszer nem nyelvi tárgyakba való integrációjára fókuszál.

Természetesen az online együttműködés nem mindig könnyű. Telekollaborációs kurzusok esetén a hallgatói oldalról tapasztalható kezdeti ellenállás a komfortzónából történő kilépésnek tudható be, mivel sokkal könnyebb homogén csoportban dolgozni. Pál Ágnes szerint külön nehézséget jelentett azoknak a moduloknak a megvalósítása, ahol esettanulmányokkal dolgoztak a hallgatók. Egyértelművé vált az is, hogy a hazai oktatási rendszer mai napig inkább poroszos jellegéből adódóan a hallgatók kevésbé vannak felkészülve az önálló feladatvégzésre, de az oktatóknak sincs meg a megfelelő eszköztáruk

ahhoz, hogy erre ösztönözzék hallgatóikat. El kell arról a pontról mozdulni, ahol „előre meg-rágott” feladatokat kapnak a hallgatók, hogy az autonóm készségeik fejlődjenek. Pont ez motiválta a BGE KVIK Gazdasági Szaknyelvek Tanszék oktatóit a 2019 decemberében induló új projekt, a CORALL kapcsán. Ebben főpályázóként öt európai felsőoktatási intézmény – a berlini Beuth University of Applied Sciences, a finn Haaga Helia Egyetem, a Pozsonyi Gazdasági Egyetem, a Prágai Műszaki Egyetem, a Politechnic Institute of Guarda – munkatár-saival, valamint a Portugál Szaknyelvtanárok Szövetségével dolgoznak majd együtt.

A BGE KVIK partnerként egy másik, 2019 szeptemberében induló projektben is részt vesz, amely közvetlen folytatása az ICCAGE projektnek: ez a diákok helyett az oktatókra fókuszál, arra keresve választ, hogy miként lehetséges a szakmai tárgyat és a szaknyelvet oktató tanárok közötti együttműködés a tárgyi tudás elsajátítása és ehhez kapcsolódóan az idegen nyelvi készségek fejlesztése érdekében.

– *Valóban, oktatói oldalról is attitűdváltásra van szükség – véli Réthy Gábor. A technikai kihívások mellett – ami talán a kisebb probléma – át kell strukturálni a már kiforrott metódust, esetenként meg kell változtatni a követelményeket (pl. a korábbi egy nagy beadandó helyett számos apró feladatot kérni). Ez mind-mind plusz energiabefektetés, a tanárnak pedig végig kell gondolnia, hogy miként tudja adaptálni az eddig használtakat az új keretrendszerbe. Nincs olyan eszköztár, ami ezt a részt automatikussá tenné,*

az oktatók pedig kissé magukra vannak utalva: **a telekollaboráció kurzusba való integrálása egyfajta coaching-szemléletmódot követel.** *Úgy látjuk, hogy a telekollaboráció egy technikai feltételrendszer ad, és az ebben résztvevőktől függ – legyen szó hallgatókról vagy oktatókról –, hogy mennyire tudják fejleszteni az interkulturális készségeket. Rengeteg a szubjektív tényező, és nagy eltérések kell a használatához, mivel eltér a megszokottól. De ha a hallgatók azt látják, hogy az oktató is elkötelezett a módszer iránt, megteremtődik a hitelesség, ami a közös munka egyik motiváló tényezője.*

Réthy szerint a telekollaborációs együttműködések eredménye nem rögtön jelentkezik, van egy hosszabb lefutásuk, fél év, egy év, ez tantárgy- és hallgatófüggő is. – *De ha azt tapasztalják a diákok, hogy folyamatosan használjuk a megszerzett tudást, az megerősíti őket, hogy jó úton haladnak – mondja.*

Pál Ágnes szerint a munkaerőpiacon versenyelőny, ha valaki rendelkezik nemzetközi tapasztalattal, a telekollaboráció pedig ezt adja meg lényegében anyagi ráfordítás nélkül, az internet segítségével. Hétköznapi, használható tapasztalattá válnak a tanultak, melyeket ellenőrzött körülmények között, részben a komfortzónájukban, részben onnan kilépve sajátítanak el a hallgatók. ♦

NYELVLECKE HALADÓKNAK

Spanyol-magyar kurzus a BME-n

Jámbor Emőke egyetemi docens és Julia Salamero Sesé spanyol lektor egy sokoldalú tantárgyat vezetett be a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen. Közös kurzus keretein belül, egyes csoportokban dolgoznak a Spanyolországba induló magyar és a Magyarországon tanuló spanyol ajkú hallgatók. Az ötletgazda Idegen Nyelvi Központ munkatársai ezzel két legyet ütöttek egy csapásra: a hazánkban tanuló külföldi diákokkal megismertetik a magyar kultúrát, a Spanyolországba készülõ magyar hallgatók pedig az Erasmus-létre kapnak hasznos felkészítést. **Dr. Jámbor Emőkével**, az Idegen Nyelvi Központ Újlatin Nyelvi Csoportjának vezetőjével, Erasmus+ koordinátorral beszélgettünk.

Mi volt az a szembeötlő jelenség, amire választ kerestek ezzel a projekttel?

A karunkra érkező Erasmus-hallgatókkal beszélgetve úgy láttuk, hogy alapvetően a saját erasmusos társaikkal szocializálódnak inkább, a magyar diáktársakkal kevésbé ismerkednek. Ez általánosnak mondható, a külföldön töltött idő alatt az Erasmus-kultúrában mozog a többség, s bizony előfordul, hogy a fogadó országból nem sok mindent ismernek meg. Ha nincsen erre vonatkozó program, a diákok inkább maguk közt töltik el szívesebben a szabadidejüket, mint a fogadó ország lakosaival. A kollégáimmal fontosnak éreztük, hogy erre reagáljunk, és a hozzáink érkező spanyol ajkú hallgatók egy kicsit árnyaltabb képet kapjanak Magyarországról.

A kurzus viszont nagyon hamar új célokkal gyarapodott.

A karon és a csoportunkon belül is hiszünk a nyitott szemléletben, én vezetőként és oktatóként is elkötelezett vagyok az innovatív megoldások irányában. Folyton azt keressük, hol lehetne még kiegészíteni, bővíteni, jobbra tenni a munkánkat. Így adta magát, hogy megszólítsuk a magyar hallgatókat is. Azt kívántuk elérni, hogy kiutazás előtt lehetőségük legyen gyakorolni a nyelvet, tapasztalatot szerezni, hogy belekóstoljanak kicsit a spanyol emberekkel történő kapcsolatfelvétellel, első

kézből, informális úton kapjanak tippeket és használható tudást. Ha pedig a kiutazás előtt álló magyar hallgatókat összehozzuk a velük egyidős spanyol diákokkal, akikkel hasonló az érdeklődésük, több közös témájuk lehet.

Hogyan fogadták a hallgatók az új tantárgyat?

Annak ellenére, hogy a kurzuson szereshető krediteket nem minden spanyol egyetem ismeri el, nagyon is pozitívan! Örömmel mondhatom, hogy sok nálunk tanuló Erasmus-hallgató van, csak Spanyolországból évente 50-60-an jönnek. Számunkra fontos szakmai kérdés, hogyan lehet őket becsalogatni, hogyan versenyezhetünk az angol és német nyelvű kurzusok magától értetődő népszerűségével. Azt gondoltuk ezért, hogy meghirdetünk egy kifejezetten spanyoloknak szóló, a magyar kultúrával foglalkozó izgalmas tantárgyat. Az extra vállalás ellenére már első évben be tudtunk csábítani néhány hallgatót. Ez pedig már a harmadik félév lesz, két félév után szájhagyomány útján terjedt a híre.

A kezdeményezés alulról jövő, hogyan illeszkedett be az intézményi kultúrába?

Természetesen a felsővezetés jóváhagyásával, de a támogató szakmai környezet nélkül nem

is lehetett volna megvalósítani. Ez fontos feltétel, mert meglátásom szerint nem jellemző. Még úgysem, hogy a hivatalos költségeken túl nem kerül külön jelentős kiadásba egy ilyen kurzus megvalósítása. Inkább találékonyság, elhivatottság és szabadidő az ára.

A gyakorlatban hogyan valósult meg a kurzus?

Azt hiszem, nem kell részleteznem, hogy komoly kihívás két, különböző nemzetiségű huzonévesekből álló csoport koordinálása. Ezen sokat segít a hivatalos keret. Egyrészt a spanyol lektorral együttműködve meghirdettük a spanyol nyelvű, magyar kultúrával foglalkozó kurzust, másrészt a magyar hallgatók részére szóló Erasmus felkészítő kurzust úgy tettük közzé, hogy egy időszámba kerüljenek. Hogy ez mennyire fontos, arra nagyon hamar rájöttünk. Ezután már egyszerű volt a közös órák megszervezése.

Miben nyújt ez többet a hagyományosabb, informális programoknál?

Régóta van több, sikeres programunk, ilyen a spanyol klub, a nyelvi koftél nap, amelyek egy-egy délutánra, néhány órára tökéletesek. De ez az idő kevés volt arra, hogy egymásra találjanak mélyebben megismerkedjenek a diákok.

Milyen módszerrel dolgoznak a kurzusokon?

Olyan tanulási helyzeteket alakítunk ki, amelyekben a hallgatók közösen fejlesztik a külön-

böző nyelvi, kommunikatív és interkulturális kompetenciájukat, majd az órán elsajátított készségeket begyakorolják és továbbfejlesztik valós élethelyzetekben, "mini" projekteken keresztül. Két-három fős csoportokban dolgoznak, például elkészítenek egy nemzeti ételt közösen otthon. A munkát felveszik videóra, készítenek egy kisfilmet a receptek és az ételek bemutatásával. Egy másik órán a saját identitásról kellett mesélni, és sok érdekes dolgot megtudtunk spanyol tájegységekről, családi és társadalmi viszonyokról. De készült videó Budapest fő nevezetességeiről vagy a kedvenc helyeikről a városban. Ehhez a helyszínre kellett menni, és a maguk nézőpontjából bemutatni a Hősök terét, a Parlamentet vagy éppen a tömegközlekedési eszközöket. Volt, hogy egy spanyol hallgató a Városligetről, egy magyar hallgató pedig a Széchenyi fürdő kapcsán a termálfürdőkről beszélt spanyolul. A hallgatók a felvételeket maguk készítették, de a projekt közben folyamatosan kapcsolatban álltak a tanáraikkal, akik a beadott anyagok alapján elvégezték a vágást és a kész videók összeállítását.

Volt valami különbség abban, ahogyan a spanyol és a magyar hallgatók fogadták az órát?

Alapvetően a spanyol hallgatók nagyon közvetlenek, pillanatok alatt jó kapcsolat és jó hangulat alakul ki a diákok között. Sőt, a magyar hallgatók is, akik ezt a nyelvet tanulják, nyitottabbak az átlagnál. Összességében mindenki nagyon lelkes volt, és aktívan vett részt a feladatokban.

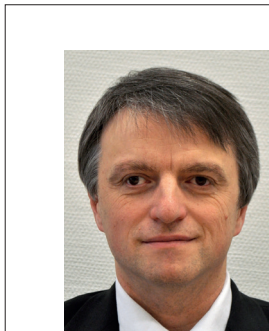
... ami a legfontosabb, hogy már az első pillanattól összehozzuk a két csoportot, s rengeteg tanórán belüli és kívüli programot szervezzünk, amiben együtt kell működniük.

Milyen javaslatokat, tanácsokat osztana meg azzal, aki hasonló kurzust tervezne a saját intézményében?

Sok kitartás kell egy ilyen kezdeményezéshez, s nem szabad feladni akkor sem, ha elsőre nem jelentkeznek sokan. Fontos népszerűsíteni és hirdetni a diákok körében, mondani kell a hallgatóknak, mert különben nehezen jut el az információ azokhoz, akiknek szól. Ez elég fontos. Nagyon lényeges, hogy jól össze kell hangolni, milyen órákat párosítsunk össze: legyen érdekes, izgalmas, hasznos. És bizony nem lehet figyelmen kívül hagyni a megfelelő nyelvi tudást, hogy élvezhető legyen mindenkinek a kommunikáció, mert ha nem értik meg egymást, az nagyon hamar megakasztja a folyamatot. Ez praktikus a középszint feletti, magasabb tudást jelenti. De ami a legfontosabb, hogy már az első pillanattól összehozzuk a két csoportot, s rengeteg tanórán belüli és kívüli programot szervezzünk, amiben együtt kell működniük. A mi esetünkben a projektek létrehozásához többször kellett találkozniuk, így a félév során közelebb kerültek egymáshoz, és mára barátságok is alakultak. Szakmai sikerként könyveljük el, hogy a 2019-2020-as tanév első félévében már 10 spanyol anyanyelvű hallgató választotta a *Magyar Kultúra* című kurzust. A projektsorozatot folytatjuk. ♦

TÁMOGATÁS INFORMATIKUSOKRA SZABVA

Diáktanácsadó rendszert és innovatív vállalkozási ismereteket vezettek be az ELTE-n

22

2015-ben minden harmadik informatikushallgató tanulmányi szempontból veszélyeztetettnek számított az ELTE Informatikai Karán (ELTE IK), azonban az életre hívott diáktanácsadó rendszer a harmadára csökkentette a hazai és külföldi hallgatók lemorzsolódását. A projekt jó gyakorlatairól **dr. Horváth Zoltán** dékán beszélt, aki bemutatta az informatikusok vállalkozókészségét elősegítő „Innováció és vállalkozásismeret” modult is, amelyet szintén az elmúlt években állítottak össze az egyetemen.

– Az ELTE Informatikai Karán már 2006-ban elkezdődött egy lemorzsolódást csökkentő program, mely során az első félévben kis létszámú csoportokba, 20 fős közösségekbe szerveztük

*a bejövő hallgatókat – idézte fel a kezdeteket Horváth Zoltán. – Nem ők döntötték el, hogy milyen tárgyakat vesznek fel, hanem a régi tanulókörök mintájára órarendet kaptak. Azt vártuk a rendszertől, hogy a hallgatók, tekintve a szemináriumi létszámot, jobban segítik majd egymást. Minden csoportot egy fiatal oktató vitt, a hallgatókat emellett egy diáktársuk is segítette az egyetemre történő beilleszkedésben, akivel hetente találkozhattak. **A legfőbb szempont az volt, hogy az oktató mentor azonosítani tudja a hallgatók jellemző problémáit, legyen szó tanulási kérdésekről, személyes körülményekről vagy életvezetési gondokról.***

A dékán szerint 2014-re világossá vált, hogy a külföldi hallgatók közül nagyon nagy arányban, és a magyarok közül is jelentős számban vannak hallgatók, akik esetében a lemorzsolódáshoz vezető tanulási nehézségeket tanulás-módszertani problémák vagy életvezetési válsághelyzet okozza. – *Hogy mind a két aspektusból hatékonyan tudjunk fellépni, felvettünk egy főállású pszichológus diáktanácsadót. Feladatul azt kapta, hogy találja meg a lemorzsolódás okait és a lehetséges ellenszert. Ehhez kapcsolódóan a belépő diákoknak kérdőívet kellett kitölteniük, így fel*

tudtuk mérni a hallgatói attitűdöt, a személyiségjegyekre is fókuszálva. Ezekre támaszkodva született meg a kifejezetten informatikushallgatókra szabott program – részletezte a dékán.

A diáktanácsadó egyrészt egyéni életvezetési tanácsokkal szolgált a diákoknak, másrészt kortárs segítő csoportokat szervezett, melyeket aztán közösségi tréninggel is megerősített. – *A tréninget 2015-re kötelezővé tettük minden belépő hallgatónak, 2016-ra pedig bevezettünk egy olyan tárgyat a belépő hallgatóknak, mely a korábbi heti egyórás találkozó tantervi változata volt. Ezen a hallgatók olyan felkészítést kapnak, mely arra fókuszál, hogy miként lehetnek eredményesek az egyetemen – fűzte hozzá.*

– *Azokat a hallgatókat, akiknél októberre láttszott, hogy problémák lehetnek az előmenetelt illetően, a heti beszélgetés mellett egy intenzív tréningre irányítottuk. Az eredmény önmagáért beszélt: a problémás hallgatói körnek a 70 százaléka sikerrel zárta a félévet. Ebből látszott, hogy a megfelelő időben nyújtott segítség valóban gátja tud lenni a lemorzsolódásnak. 2017 őszétől már a leendő tanulókörök a szeptemberi regisztrációs héten – külső pszichológusok bevonásával – együtt töltenek három*

napot, mely során a tagok közösségépítő és pályaidentifikációs tréningen is részt vesznek. Ezt a heti egyórás találkozások mellett az őszi félévben két pénteken megismételjük, amikor már több tapasztalattal rendelkeznek a hallgatók. A heti tantárgyi alkalmakhoz 2018-ban kreditet is rendeltünk, a kezdeti egy pszichológus diáktanácsadó mellé pedig még négyet felvettünk.

Horváth Zoltán elmondta, hogy 2018 szeptembere előtt csak az első félévben volt kötelező a hallgatóknak a foglalkozáson való részvétel, utána önkéntes alapon vehették igénybe a diáktanácsadó támogatását. 2018 őszétől kiterjesztették a fix csoportos tanulókörös rendszert a teljes tanévre, tovább viszont a specializációválasztás miatt nincs mód együtt tartanai a hallgatókat.

– 2015-ben a belépő hallgatók 33 százalékán látszott, hogy nagy valószínűséggel nem fogják elvégezni az egyetemet, a 2018-as adatok szerint viszont a diáktanácsadó rendszernek köszönhetően ez az arány 10 százalékra csökkent, azaz harmadára esett vissza a lemorzsolódó hallgatók aránya. **A rendszerrel azt szeretnénk volna elérni, hogy előre tudjuk jelezni, kinek okozhat problémát a tanulmányok folytatása, és milyen típusú segítséggel tudjuk megelőzni azt, hogy gondja legyen egy hallgatónak.** A korábbi mérések nyomán már a belépéskor azonosítani tudjuk az olyan hallgatókat, akiknek hasonló profilú diáktársai az előző években nehézségekbe ütköztek, és rögtön célzott támogatást adunk nekik. Min-

dig mérünk, kérdőívekkel, tanulmányi eredményi adatokkal, hogy lássuk, mit sikerült elérni, az eredmények függvényében pedig, amennyiben szükséges, változtatjuk a módszertant és a tantervet – mondta az informatikus professzor.

A lemorzsolódást csökkentő diáktanácsadó program mellett egy különleges, informatikusokra szabott üzleti modul is megalkottak az ELTE-n, mely abban segít a hallgatóknak, hogy informatikusként miként indíthatnak működő vállalkozást. Az *Innováció és vállalkozásismeret* modul alapötletét az EIT Digital nemzetközi mesterképzése szolgáltatta, mely során, az Erasmus Mundushoz hasonlóan a hallgató az első évet a nemzetközi tudásközösség egyik csomópontjában, egy általa választott egyetemen teljesíti, majd a második évet egy másik felsőoktatási intézményben, például az ELTE-n végzi el. Tanulmányai során a konzulensei között egy innovációs témavezető is helyet kap, aki abban segít, hogy megmondja, miként lesz üzleti eredmény abból, amin a diák ebben a két évben dolgozik. A képzés során olyan példákat elemeznek, melyek kifejezetten informatikai vállalkozások sikeres vagy sikertelen üzleti működését mutatják be.

– Sok olyan hallgatónk van, aki a képzést teljesítve sikeres vállalkozást indított vagy informatikai kutatás-fejlesztéseknek a belső, nagyvállalati innováció-menedzsmentjével foglalkozik. Látható volt, hogy pozitív irányban változik meg a hallgatók szemlélete, ezért arra gondoltunk, hogy hatalmas előrelépés volna,

... a megfelelő időben nyújtott segítség valóban gátja tud lenni a lemorzsolódásnak.

ha már a bejövő, Bsc-s informatikushallgatók is részesülhetnének valamilyen formában ebből a képzésből – fejtette ki dr. Horváth Zoltán. Mint mondta, 2017 őszén Szombathelyen indítottak informatikusképzést kis létszámmal, mindössze tíz hallgatóval. Ők voltak az elsők, akik megismerkedhettek az „Innováció és vállalkozásismeret” modullal. A tanterv összeállítása során a mikro- és makroökonómiát vállalkozásismeretekre cserélték, ahol megpróbálták azt a gazdasági szemléletet közvetíteni, amivel a projekt ötletétől szolgáló képzésben találkozhattak a diákok.

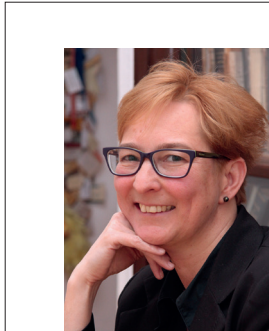
A dékán szerint a modullal kapcsolatos visszajelzések pozitívak voltak, így 2018 őszétől a pesti kampuszon is bevezették egy kötelező, 3 kreditet tartalmazó tantárgy formájában. A nagy

létszámra való tekintettel – évente több száz bejövő hallgatóról beszélhetünk az ELTE Informatikai Karán – az első félévben a tanuló körök egyik felének órendjében helyezték el, a többiek pedig a későbbiekben jelentkezhetek rá. **A projekt sikerét mutatja, hogy akik nem kapták meg kötelezően a tárgyat, a második félévben kivétel nélkül felvették.** A 2018/2019-es tanévben a budapesti kampuszon a magyar nyelvű képzésben 340-en, Szombathelyen 40-en vették fel a kurzust, míg az angol nyelvű képzésben 70 külföldi hallgató ismerkedhetett vele. Az informatikusokra szabott üzleti képzés mellett innovációs labor is várja a hallgatókat a karon, ahol a startup ötleteket segítenek kidolgozni nekik. ♦

SEGÍTSÉG HALLGATÓKTÓL HALLGATÓKNAK

SAM-buddy program az Állatorvostudományi Egyetemen

Az Állatorvostudományi Egyetem Európa egyik legrégebbi állatorvosképző intézménye, közel 1300 fős hallgatói számának 60 százalékát, mintegy 800 hallgatót külföldiek teszik ki. Ilyen közegben született meg a nemzetközi és hazai diákok együttműködésének kortárs és kölcsönös mentorrendszere, melynek kulcseleme a hallgatók integrálását megkönnyítő mentálhigiénés tanácsadás. A programról, mellyel a 2018/2019-es tanév tavaszi félévében találkozhattak először a hallgatók, **Mándoki Mírával**, az egyetem tanácskezelőjével beszélgettünk.

Milyen alapokra épül a mentorprogram?

A beilleszkedést segítő kortársprogram atyja az Állatorvostudományi Egyetem mentálhigiénés tanácsadója, Somogyi Levente. A gondolat, miszerint a sok százas külföldi hallgatói létszámnál különösen figyelni kell a diákok lelkiállapotára is, öt éve fogant meg. A Magyarországra érkező hallgatók kiszakadnak a jól ismert közegből, hátrahagyják családjukat, barátait, átkerülnek egy más rendszerbe, kulturális sokk éri őket. Eleinte mentálhigiénés tanácsadással segítettük őket, majd felöltött bennünk, hogy ki kellene aknázni a hallgatóinkban rejlő potenciált, hiszen annál autentikusabb segítségnyújtás nincs, mint amikor egy külföldi felsőbb éves számol be diáktársának a megélt kihívásokról és azok megoldásáról. Programunk a magyar hallgatók felé is nyitott, akik a mentorálás során fejlesztik nyelvtudásukat, magas szinten elsajátítva az angolt, emellett más kultúrát is megismerhetnek.

Mik a legfőbb célok?

A SAM-buddy (*Student Adjustment Monitoring*) program céljaiként többek között az elsősök és a felsőbb éves hallgatók közti interakció elősegítését, a rossz beilleszkedési tapasztalatok felülírását, társas kapcsolatok kialakítását,

valamint a hallgatói elszigetelődés, ezáltal a lemorzsolódás csökkentését jelöltük meg.

Kik vesznek részt a programban?

A mentorprogram próbaverziója a 2018-2019-es tanév tavaszi félévében zajlott, bárki jelentkezhetett – magyar és külföldi felsőbb éves egyaránt –, aki úgy érezte, alkalmas, és szívesen segítene az egyetemre frissen érkezőknek. A programra személyes és e-mailben történtő toborzás nyomán 50 mentorjelölt jelentkezett, akiket mentálhigiénés tanácsadónk készített fel egy kétórás tréning során a feladatra. A képzést végül 29 hallgató végezte el, majd közülük 26-an vállaltak mentoráltakat. Beérkező oldalról 28-an jelentkeztek, melynek eredményeként 24 mentor-mentorált páros alakult ki, két esetben pedig egy mentor két hallgatót segített hétről hétre. A félév végén a segítők és a segítséget kérők is kitöltöttek egy online kérdőívet, összegezve a tapasztalatokat, a kapott visszacsatolások nyomán pedig finomítottuk a rendszert.

Milyen tapasztalatokkal zárult a „pilot-program”?

A kérdőívre adott válaszok szerint a program legfőbb hozadékaként a mentoráltak a kam-

puszon való eligazodást, a tanulmányi rendszer kiismerését emelték ki, ugyanakkor a kommunikációs készség fejlődését a tanárokkal való kommunikációt, nem utolsó sorban pedig az önbizalom növekedését is pozitívumként említették meg.

A 2019/2020-as tanév őszi félévétől már „élesben” fut a program, a rendszer mentor és mentorált oldalról is önkéntes. Az elsősök akár heti szinten is találkozhatnak a segítőkkel, akik elnavigálják őket a felmerülő nehézségek útvesztőiben. Az őszi program 8 hetes, éppen azért, hogy ne akadályozza a mentorok félévközi számonkérésekre való felkészülését.

Mi az, amire érdemes különös figyelmet szentelni a szervezés során?

Törekszünk arra, hogy azonos nemzethez tartozókat tegyünk párba, ami bizonyos nemzetek hallgatóinál a magasabb létszám miatt (pl. németek, írek) könnyebben megvalósítható, de több olyan ország van, ahonnan csak néhány hallgató érkezik, esetükben nehezebb honfitárs segítőt találni. Mindemellett fontos, hogy a magyar hallgatók is részt vállaljanak a programban, hiszen ők tudnak segíteni

igazán, hogy a külföldi diákok megismerjék, és jobban megértsék Magyarországot, akár pár szót megtanuljanak magyarul, ettől pedig otthonosabban érezzék magukat, jobban ragaszkodjanak az országhoz, az egyetemhez. Tapasztalat, hogy a magyar és a külföldi diákok is a saját évfolyamukban mozognak, nehezen vegyülnek. Ezért is sarkalatos pont a magyar hallgatók bevonása a mentorprogramba, így segítve, hogy a magyarok és a külföldiek kimozduljanak a kulturális komfortzónájukból, beszélgessenek, tapasztalatot cseréljenek, ismeretségeket, barátságokat kössenek.

Hogyan kell elképzelni egy mentor munkáját?

A mentor lényegében az egyetemi „túlélésben” segít az újonnan érkezőnek. Segít eligazodni a kampuszon, adminisztratív ügyekben, adott esetben lakhatási problémák megoldásában is. A hallgatóknak gyakran könnyebb kérdezni egy hallgatótárstól, mint egy tanártól vagy adminisztrációs munkatárstól, egymás között szívesebben beszélnek a problémáikat. Nem elhanyagolható kihívás,

hogy azok a külföldi elsőéves hallgatók, akik kollégiumi elhelyezés híján alberletbe kerülnek, elmagányosodnak, elszigetelődnek, ami a lemorzsolódás egyik katalizátora, nem beszélve arról, hogy sokaknak lehengetlő tud lenni a rengeteg követelmény, a poroszos oktatási rend. **A SAM-buddy lényege, hogy az egyetemre érkező elsőéveseknek legyen kibe kapaszkodniuk, első kézből kapjanak olyan tapasztalatokat, melyek segítenek abban, hogy otthon érezzék magukat a kampuszon.**

A mentorálást az egyetem diáktanácsadója szervezi, a mentornak jelentkezők egy online felkészítés mellett a tavaszi félévben 4-5 személyes alkalom során sajátíthatják el a szükséges kompetenciákat. Ezen felül minden tanévben két csapatépítő tréningen is részt vesznek, ahol megoszthatják egymás között a jó gyakorlatokat. A csapatépítő foglalkozásokon – ahol azon túl, hogy játékosan kisebb csapatokra bontva megismerik egymást a hallgatók – vertikálisan és horizontálisan is támogató hálózatot építenek maguk köré.

... annál autentikusabb segítségnyújtás nincs, mint amikor egy külföldi felsőbb éves számol be diáktársának a megélt kihívásokról és azok megoldásáról.

Meddig kíséri egy mentor a mentorált életét?

Mentorált csak az első félévben vehet részt a programban. Célunk, hogy a SAM-buddy programmal az új belépőket segítsük, miután pedig teljesítették a programot, javasoljuk nekik, hogy váljanak mentorrá, és a következő szeptembertől már ők fogadják az elsősöket. A mentorok teljes egyetemi képzésük alatt segíthetik diáktársaikat, annyi féléven át, ameddig csak szeretnék. A tanulmányok előrehaladtával azonban növekszik a hallgatók leterheltsége, így fontos a mentorok állandó, egyenletes utánpótlása.

Milyen jövőképe van a programnak?

Azt szeretnénk, ha minden elsősnek lenne egy felsőbb éves párja, ehhez pedig növelni kell a mentorok számát. Az idei őszi programban már 144 hallgatót mozgósítunk. 50 mentor és 96 gólya van 1:2 arányban. Hogy szükséges-e a teljes elsős évfolyam lefedése, egyelőre nem tudni, arra az előttünk álló évek tapasztalatai szolgálnak majd válaszul.

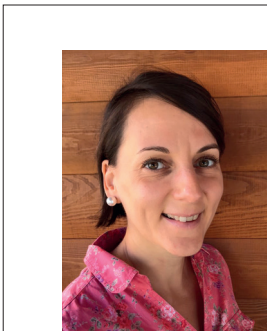
Friss hír, hogy tavasszal egy SAM-buddy 2.0 program is elindul, ahol a tanulmányi

sikeresség előmozdításán lesz a hangsúly. Mélyebb ismereteket szereznek az elsőévesek (más mentortól) az írásbeli és szóbeli vizsgákról, az önszabályozásról, ezen kívül az állatorvosi karrier lehetőségeiről és specializációkról is hallanak majd. Eközben a mentorok újszerű coaching technikákat tanulnak meg, vezetői készségeket fejlesztenek (*corporate mentoring & coaching skill területen*) javítva a piacképességüket, ami határozottabbá, fókuszáltabbá teheti a szakmai interakcióikat.

A mentorprogram híre már terjed a diákok között. Annál jobb reklámot pedig, mint hogy egyik hallgató ajánlja a másiknak, keresve sem lehetne találni neki. ♦

SEGÍTSÉGNYÚJTÁS HELYBEN

Személyre szabott nemzetközi iroda Debrecenben

28

Az elmúlt években egyre hangsúlyosabbá váló nemzetköziesítési törekvések miatt a Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Kara (DE GTK) saját irodával várja a külföldi hallgatókat. 2018-ban új egységként jelent meg nálunk a Nemzetközi Ügyek Igazgatósága, amely gyakorlatilag az összes nemzetközi vonatkozású tevékenységet koordinálja a karon. A külföldi hallgatók minél sikeresebb integrációja érdekében létrehoztak egy Nemzetközi Irodát is, ami kifejezetten informális, nem tanulmányi ügyekben van a hallgatók segítségére. **Tóth Eszter**, a Debreceni Egyetem tanársegédjét, az egyik ötletgazdát arról kérdeztük, hogy milyen speciális feladatokat old meg a munkaközösség, s hogyan is működik a mindennapokban az iroda.

A Debreceni Egyetem évek óta élen jár a külföldi hallgatók számát illetően, a volumennek megfelelően jól kiépített rendszerben foglalkozik a nemzetközi ügyekkel. Milyen igényekre reagáltak a kari szintű iroda alapításával?

A Gazdaságtudományi Kar jelentős külföldi hallgatói létszámmal, mintegy négyszázötven fővel bír. A Debreceni Egyetemen belül ezzel a harmadik legnagyobbban számít, ráadásul ez a szám évről évre növekszik. Ezen kívül sok hallgatónk és oktatónk vesz részt különböző mobilitási programokban, konferenciákon, vendégoktatók érkeznek távoli országokból. A nemzetközi vonatkozású ügyeknek és a külföldi hallgatók számának növekedésével olyan mértékben megnőttek és színesedtek a feladatok, hogy szükségessé vált egy kifejezetten a karhoz rendelt nemzetközi ügyekkel foglalkozó egység, és azon belül az iroda megnyitása, erre dedikált kollégákkal.

Milyen személyes és szakmai szempontok motiválták ebben?

Mielőtt a kar Világgazdasági és Nemzetközi Kapcsolatok Intézetéhez csatlakoztam, a területfejlesztésben dolgoztam, és kifejezetten nemzetközi kapcsolatokért voltam felelős. A nemzetközi szemlélet emellett mindig a sa-

játom volt. Nagyon szeretek utazni, és hiszek a nemzetközi kapcsolatépítésben. Így, amikor bevonódtam a kar angol nyelvű képzésébe, erős személyes késztetésem volt arra, hogy segítsük, támogassuk a nálunk tanuló külföldieket. Sokat beszélgettem a hallgatókkal tanulmányi ügyeiről, hogy milyenek látják a várost, miért jöttek éppen ide, hogyan telnek a mindennapjaik, s persze arról, hogy milyen problémáik, nehézségeik vannak. Azt tapasztaltam, hogy legtöbbször igazából senki nem segíti a külföldi hallgatókat az adminisztrációs és hivatalos feladatokon túl. Óriási potenciált érzek abban, hogy a hallgató "kilépjen" az egyetemi keretekből, s a lehető legteljesebben élje meg a kampuszon kívül töltött időt is. A bennem lévő érdeklődés ezért cselekvésre késztetett. A kollégák és a vezetőim is támogattak, így elindulhattunk egy saját irodával és különböző programok szervezésével.

Mik voltak az első tevékenységek?

A szeptemberi évkezdés időszakára időztítjük az *Orientation Dayt* a külföldi gólyáknak, ahol a Tanulmányi Osztály mellett a HÖK, különböző diákszervezetek és egyetemi sport csoportok is bemutatkoznak. Ennél könnyedebb hangvételű a *Welcome Dinner*, amin teret és időt biztosítunk az informális kapcsolatfelvé-

telre a hallgatók és oktatóik között. Ezen kívül igyekszünk minél több külföldi hallgatót bevonni a nagy népszerűségnek örvendő hagyományos kari eseményeinkbe is.

Hogyan sikerült intézményesíteni ezeket a munkákat?

Egy EFOP-pályázat előkészítésekor lehetőség nyílt arra, hogy betervezzük az iroda tevékenységeit is a projektbe. Miután nyert a pályázat, ez az alulról jövő kezdeményezés már anyagi támogatással folytatódhatott tovább. Az iroda megvalósítását vezetői szinten is helyeselték, segítették, a kollégák is nagyon kooperatívak, és alkalomszerűen hallgatói gyakornok is segíti a munkánkat.

A pályázat kifutása után a kar részéről mutatkozik-e szándék az iroda fenntartására?

Az elmúlt időszak igazolta az iroda létjogosultságát, a szakmai tevékenység a tanszéki portfólió részévé vált, és a kari infrastruktúrának is szerves része már. Nehezen tudom elképzelni, hogy ez visszafelé fog „fejlődni”. Már csak azért sem, mert a tevékenységeink nagy része nem anyagi dolgoktól függ, hanem a téma iránti elköteleződéstől és a rendszerben való gondolkodástól.

Milyen feltételek szükségesek egy ilyen iroda megnyitásához?

Sok esetben „csak” a megfelelő emberek megtalálása okozhat nehézséget, hiszen ezt

Óriási potenciált érzek abban, hogy a hallgató "kilépjen" az egyetemi keretekből, s a lehető legteljesebben élje meg a kampuszon kívül töltött időt is.

a munkát sikeresen csak elhivatottan lehet végezni. Ezért úgy vélem, különösebb külső anyagi forrás nélkül is el lehet indítani egy hasonló egységet, s ahogy egyre komolyabbra fordul a munkavégzés, valamilyen forrásból lehet támogatást találni rá. A mai világban sokszor még a fizikális tér sem elvárás, csak legalább egy, a témáért felelős ember szükséges, aki válaszol az egyéni kérdésekre. A mi esetünkben valós igényre reagáltunk, amit a kari vezetés támogatásával öntöttünk hivatalos formába a Nemzetközi Ügyek Igazgatóságához rendelt iroda képében.

A mindennapi feladatokat hogyan osztják fel az össz-egyetemi egységekkel?

Kifejezetten jó, napi szintű a munkakapcsolatunk a többi kari és egyetemi irodával és a kollégákkal. A munka sokszor hasonló, ám mi a helyi, kari feladatait támogatjuk, szervezzük a nagy folyamatoknak. De ezt nem is lehetne másként mint baráti, kooperáló viszonyban, hiszen egy célért dolgozunk, azonos területen.

Tudna mondani erre egy konkrét példát?

Nem sokkal azután, hogy elkészült a kar angol nyelvű honlapja, a beépített kapcsolatfelvételi pannelen keresztül írtak a brno-i Masaryk Egye-

temről, hogy a hallgatóik szeretnének nálunk tanulni, de nincsen Erasmus+ szerződés az intézményeink között. Ehhez az egyetemi szintű iroda közreműködése szükséges, így továbbítottuk a kérést feljűk, és kb. két héten belül meg is született a szerződés.

Bár a fókusz a külföldi hallgatókon van, de az irodához tartozik a magyar hallgatók mobilitásának támogatása is. Lehet jellemző tendenciáról beszélni a kari diákok körében?

Munkánk során az oktatói és munkatársi ki- és bejövő mobilitásban is igyekszünk segítséget

nyújtani. Számomra nagyon érdekes a jelenlegi helyzet. Amikor én egyetemista voltam, akkor néhány mobilitási helyre többszörös túljelentkezés volt. Az elmúlt években ez óriásit változott, kinyílt a világ, több tucat helyre lehet menni, mégis úgy kell noszogatni a diákokat, hogy induljanak meg, ne aggódjanak! Ha valaminek, ennek óriási értelme van: **világot kell látni, utazni kell, külföldi tapasztalatokat szerezni, megalapozni a szakmai tudást és a széles látókört.** Mégis csak lassan nő a kiutazó diákok száma, pedig a mobilitási ablak beépítésével már annak a veszélye sem áll majd fenn, hogy megcsúsznának a tanulmányaikkal.

Milyen visszajelzéseket kapnak az irodáról?

Az eddigi rövid tapasztalataink szerint nagy igény van az iroda szolgáltatásaira, aminek egyelőre a humán kapacitások végessége szab csak határt. A megvalósított rendezvényeink sikere, a hozzánk látogató vendégoktatók pozitív visszacsatolásai pedig további motivációt jelentenek a jövőre. A hallgatók és oktatók egész életét meghatározhatja egy-egy külföldön töltött félév. Ezért tartom fontosnak, hogy motiváljuk és segítsük őket abban, hogy részt vegyenek nemzetközi programokban, nekivágjanak a világnak; illetve azt is, hogy aki hozzánk jön, érezze magát minél komfortosabban nálunk. ♦

A NEMZETKÖZIESÍTÉS EGYIK FŐ MOZGATÓRUGÓJA A KÜLFÖLDI DIÁKOK FOGADÁSA

Az ELTE Angol-Amerikai Intézete szellemi pezsgést, kultúrák és nézőpontok találkozását nyeri azért, hogy évente csaknem kétszáz külföldi hallgató iratkozik be a képzéseikre. **Dr. Kenyeres János**, az intézet vezetője szerint az általuk átadott tudás iránt nagy az igény állampolgárságtól függetlenül, de a mobilitási lehetőségek gazdagsága is hozzájárul, hogy kapacitásaikhoz mérten a lehető legtöbb diákot fogadják.

Mi alapozta meg az intézet nemzetköziesítését?

Az intézet születésének pillanata, 1886-ban. Ekkor alakult meg ugyanis az akkori Budapesti Tudományegyetemen az Angol Tanszék,

melynek első vezetője Arthur J. Patterson volt. A második tanszékvezető, Arthur B. Yolland szintén Nagy-Britanniából került hozzánk, és akárcsak elődje, ő is Cambridge-ben végzett.

Mai értelemben vett szervezett oktatói és hallgatói mobilitásról a tanszék történetének első száz évét tekintve persze nemigen beszélhetünk. A sok hallgatót és oktatót érintő mobilitás az Erasmus-programmal kezdődött meg. Ezzel egy időben külföldi diákok is egyre nagyobb számban érkeztek. Ma a Stipendium Hungaricum főleg keleti országokból vonz hozzánk fiatalokat, az Erasmus-programok pedig elősorban Nyugat-Európából, de az egész világból is. A nemzetköziesítés egyik fő mozgatórugója a külföldi diákok fogadása volt.

Hogyan teremtették meg ennek feltételeit?

A lehetőségek nálunk jórészt adottak voltak, hiszen az Angol-Amerikai Intézetben hagyományosan angol nyelvű az oktatás, ezért külön kurzusokat nem kellett indítanunk. Viszont az érkezők nyelvtudása nagyon széles skálán mozog, ezért **a Bölcsészettudományi Kar intézetünk közreműködésével indított egy előkészítő évfolyamot, amely egy éven át intenzív nyelvi képzést nyújt a külföldi hallgatóknak.** Azok, akik még nem tud-

nak jól angolul, de szeretnék a tanulmányaikat nálunk folytatni, innen kerülhetnek át megfelelő nyelvtudással a képzéseinkre.

A külföldi diákok számára miért vonzó az intézet?

Az angolszász kultúra meghatározó a mai világban, és igen széleskörű ismereteket adunk át tanáraink segítségével, akik saját kutatásaikat is beépítik az oktatásba. Kurzusainkon érdekes és korszerű képzés folyik, mely az angol és amerikai kultúrán kívül az ausztrál, kanadai és ír sajátosságokra is kiterjed. A tudományterületek tág körét oktatjuk az irodalomtudomány, elméleti és alkalmazott nyelvészet, történettudomány és nyelvpedagógia területén, s ezeken belül diákjaink tanulhatnak az angolszász politikáról, a kortárs irodalomról, a populáris kultúráról, az elektronikus médiáról vagy a filmművészetről. Állampolgárságtól függetlenül népszerűek ezek a tanulmányok a fiatalok körében.

Hány külföldi hallgatójuk van jelenleg?

178 beiratkozott külföldi diákunk van, ami az ELTE BTK külföldi hallgatói összlétszámának több mint az egynegyede. Ennél azonban

valójában több nemzetközi diákot oktatunk, hiszen az összesen 209 Erasmus kurzusfelvételünk ugyancsak több mint egynegyede olyan hallgatókhoz kötődik, akik nem hozzánk, hanem a bölcsészkar más intézeteihez érkeztek.

Az élénk érdeklődés milyen kihívásokkal jár az intézet számára?

Sokszor a külföldi hallgatók nem érkeznek meg időben, például szeptember végén tudnak bekapcsolódni, ami a tárgyfelvételnél jelent problémát. A Stipendium Hungaricum ösztöndíjasok esetében előfordulhat, hogy nem kapnak, vagy nem időben kapnak vízumot. Így nehéz kiszámítani, hányan fognak ténylegesen beiratkozni. Ez kihat az órák tervezésére, és hogy egy adott kurzusból hány induljon el párhuzamosan.

Az Erasmus-programban érkező hallgatók többnyire olyan egyetemekről jönnek, ahol egy-egy kurzusért több kreditet kapnak, mint a mi kurzusainkon, és ez hazatérve nehézséget okozhat számukra. Ugyanakkor ha a küldő egyetem tudja, hogy itt más az oktatás szerkezete, akkor segíthet kiküszöbölni ezt a problémát. Megoldást jelenthet az is, ha a nemzetközi diákok nálunk több kurzust végeznek el.

A külföldi diákok fogadásában az intézet partnerkapcsolatai milyen szerepet játszanak?

Most már **több mint negyven olyan szerződésünk van külföldi egyetemekkel, amelyeket az Erasmus-programhoz kap-**

csolódva kötöttünk. Új partnerségek könnyen születnek, egyrészt mert ennek jól bejáratott rendszere van az ELTE-n, másrészt az oktatóink is részt vesznek oktatói vagy kutatói mobilitásokban, járnak konferenciákra, benne vannak a nemzetközi szakmai vérkeringésben, így a személyes kapcsolatokon keresztül is építkezünk.

A hallgatók könnyen integrálódnak a diákközösségbe, illetve az ELTE rendszerébe?

Évről évre növekszik a külföldi hallgatók száma, és mi megpróbálunk mindent megtenni, hogy sikeres legyen a beilleszkedésük. Tanulmányi intézetigazgató-helyettesünk külön foglalkozik a külföldi diákok szakmai segítségével, a hallgatói önkormányzat pedig mentorálja a hozzánk érkezőket és szervezi a közösségi életet. Kari szinten is egyre professzionálisabb az ösztöndíjasok támogatása.

Milyen előnyei vannak a külföldi hallgatók jelenlétének az intézmény számára?

Mesterképzésen már többször előfordul, hogy egy-egy órán a résztvevők több mint fele kül-

földi. Ez nemcsak új fejlemény, hanem egyben kitörési pont is számunkra. Segít például az MA szakok megőrzésében, hiszen ahogyan más-
hol is tapasztalható, a mesterképzések iránt az elmúlt években nálunk is csökkent a magyar hallgatók érdeklődése. Ezt a külföldiek megnövekedett létszáma ellensúlyozza.

A magyar hallgatók hogyan kapcsolódhatnak az ösztöndíjasokhoz?

A szemináriumainkon gyakran adunk projekt-feladatokat, a tanárok igyekeznek mindenkit bevonni a közös munkába. Néhány elkötelezett tanárunknak köszönhetően vannak hagyományos, visszatérő események is intézetünkben, ahol a külföldi hallgatók megmutathatják magukat. Az *International Spring Festival* keretében ízelítőt adhatnak a kultúrájuk egy-egy szeletéből, előadásokat tarthatnak, hozhatnak ételeket, bemutathatnak egy szokást. Ezek a programok nagyon népszerűek a magyar diákok körében is. Természetesen a külföldieket is meghívjuk az összes közösségi eseményünkre, hiszen **fontos célunk, hogy az intézetünkben otthon érezzék magukat a világ különböző részeiből érkezett diákok.**

Mesterképzésen már többször előfordul, hogy egy-egy órán a résztvevők több mint fele külföldi. Ez nemcsak új fejlemény, hanem egyben kitörési pont is számunkra.

A magyar hallgatók megragadják a kiutazási lehetőségeket?

Igen, de jelenleg több a lehetőség, mint ahányan élnek vele. Így feladatunk az is, hogy az Erasmus mobilitásban rejlő lehetőségeket, előnyöket minél jobban megismertessük a diákjainkkal. Hallgatóinknak ezért külön rendezvényeket szervezünk, amelyekre szakértőket, oktatókat és volt Erasmus-diákokat egyaránt meghívunk, akik ismertetik a tudnivalókat, megosztják a tapasztalatokat és részvételre ösztönözik a hallgatóságot.

Összességében milyen előnyökkel jár a hazai nemzetköziesítés?

A kultúrák egymás felé való megnyílása és találkozása óriási élmény, és a kurzusokon a különböző nézőpontok megismerése és ütköztetése intellektuális szempontból is fontos. Emellett arra törekszünk, hogy a mi hallgatóink is minél nagyobb számban kikerülhessenek külföldi részképzésre. A mobilitásból adódó szellemi pezsgés és az egymás iránti nyitottság életre szóló szakmai és kulturális tapasztalatokkal jár. ♦

Ajánlott irodalom *nemzetköziesítés itthon* témakörben

Beelen J. & Jones E. (2015) *Redefining Internationalization at Home*.

In: Curaj A., Matei L., Pricopie R., Salmi J., Scott P. (eds.) *The European Higher Education Area*. Springer, Cham.

de Wit, H. (2015) *Who owns internationalisation?* *University World News* (350)/ 16 January 2015.

Online: universityworldnews.com/post.php?story=20150113140806307

Derényi, A. & Lannert, J. (2019) *A magyar felsőoktatás nemzetköziesedése*.

In *Magyar Tudomány* (megjelenés alatt)

European Commission (2013) *European Higher Education in the World*.

online: ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2013/EN/1-2013-499-EN-F1-1.Pdf

German Rectors' Conference (2017a) *HRK recommends internationalisation of curricula: courses of study in Germany should develop global perspectives*.

hrk.de/press/press-releases/press-release/meldung/hrk-recommends-internationalisation-of-curricula-courses-of-study-in-germany-should-develop-global

34

German Rectors' Conference (2017b) *On the Internationalisation of Curricula*.

Recommendation of the 22nd General Meeting of the HRK, 9 May 2017.

Online: hrk.de/resolutions-publications/resolutions/beschluss/detail/on-the-internationalisation-of-curricula

Harrison, N. (2015) *Practice, problems and power in 'internationalisation at home': critical reflections on recent research evidence*. *Teaching in Higher Education*, 20(4): 412-430.

Jones E. & Reiffenrath, T. (2018) *Internationalisation at home in practice*. EAIE blog. 21 August 2018;

Retrieved from: eaie.org/blog/internationalisation-at-home-practice.html

Leask, B. (2015) *Internationalizing the curriculum*. London: Routledge.

Robson, S., Almeida, J. & Schartner, A. (2018) *Internationalization at home: time for review and development?*

European Journal of Higher Education, 8(1), 19-35.

Streitwieser, B. (ed.) (2014) *Internationalization of Higher Education and Mobility*.

Oxford Studies in Comparative Education. Oxford, Symposium Books, 2014.

Weimer, L., Hoffman, D & Silvonen, A. (2019) *Internationalisation at Home in Finnish Higher Education Institutions and Research Institutes*. Publications of the Ministry of Education and Culture, Finland 2019:21

